

Компании и пазари ▶ 12-13

Смяна на модела -
да дойде
оперативният
лизинг

Новини ▶ 6

Премиерът ми се
е обаждал за много
служители

▶ Ваньо Танов, изп. директор на Агенция „Митници“

Пари BONNIER
pari.bg

Четвъртък

27 януари 2011, брой 19 (5078)

USD/BGN: 1.42960

▼ -0.62%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.36810

▲ +0.62%

Българска народна банка

Sofix: 396.60

▲ +1.22%

Българска фондова борса

BG40: 123.23

▲ +1.02%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

ВЛАСТТА ИЗВАДИ СТАР ДОКЛАД СРЕЩУ НОВИТЕ СРС-ТА

На фона на скандалите с подслушването Министерството на финансите разпространи резюме на доклад, според който сделката за външния дълг през 2002 г. е ощетила държавата с 1 млрд. лв. Вестник "Пари" обаче разполага с доклада и в него не пише такова нещо ▶ 2, 8, 9

Тема на деня ▶ 4-5

Продажбите
на лекарства
нараснаха
с 9% през
2010 г.

Компании ▶ 11

Кабинетът
отново ще
опита да
продаде
11 държавни
компании

Компании ▶ 15

Toyota изтегля
Avensis и
Lexus заради
опасност от
теч на гориво

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш Брайън Кауън

Правителството на министър-председателя Брайън Кауън успя да прокара през парламента финансовия закон на Ирландия. Това беше ключово условие за отпускането на международната спасителна помощ за Дъблин. Одобряването на документа беше под въпрос заради законите на трима независими депутати, че няма да го подкрепят, след като гласуването беше изтеглено напред във времето.

Губещ Ку Бон-Джун

Южнокорейската компания LG Electronics с изпълнителен директор Ку Бон-Джун излезе с рекордна за последното тримесечие на 2010 г. загуба от 229 млн. USD. Подразделението на компанията за производство на мобилни телефони обявява загуба за три поредни тримесечия. Приходите от продажбата на мобилни телефони са спаднали с 15%.

Мнения

► По темата "Цел: Минимум 50% от европарите трябва да бъдат платени до 2013 г.". Колези, защо мълчите и никои не повдига въпроса за ситуацията в момента по ОП "Конкурентоспособност", съмнителното оценяване и класиране на проектите, дивашкото издевателство на бюрокрацията в ИАМСП над бизнеса. Нека Дончев да обясни така ли се стимулира бизнесът в България.

pisna mi

► По темата "Гърция планира най-големия соларен парк в света". Колкото до ВЕИ у нас, проблемът е, че това е съвсем друга философия. Трябва да работи в триагата ВЕИ-ЕЕ-СО2. Има директива на ЕС по този въпрос. Тогава ползите (многостранни) за БГ ще бъдат несъмнени.

www

pari.bg Top 3

1 Office 1 Superstore инвестира над 1 млн. в ERP система. Компанията очаква 10-15% подобряване на рентабилността.

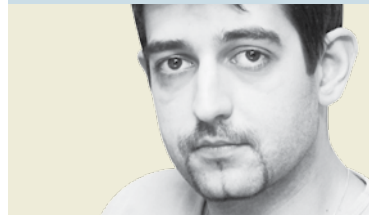
2 Манипулацията на манипулацията. Независимият анализ на група интернет активисти хвърля сянка на съмнение върху термините, които употребява прокуратурата.

3 Машиностроителните компании на "Стара планина" увеличават приходите си. "Хидравлични елементи и системи" очаква най-силен скок през януари.

Коментар

Погледнете насам, драги зрители

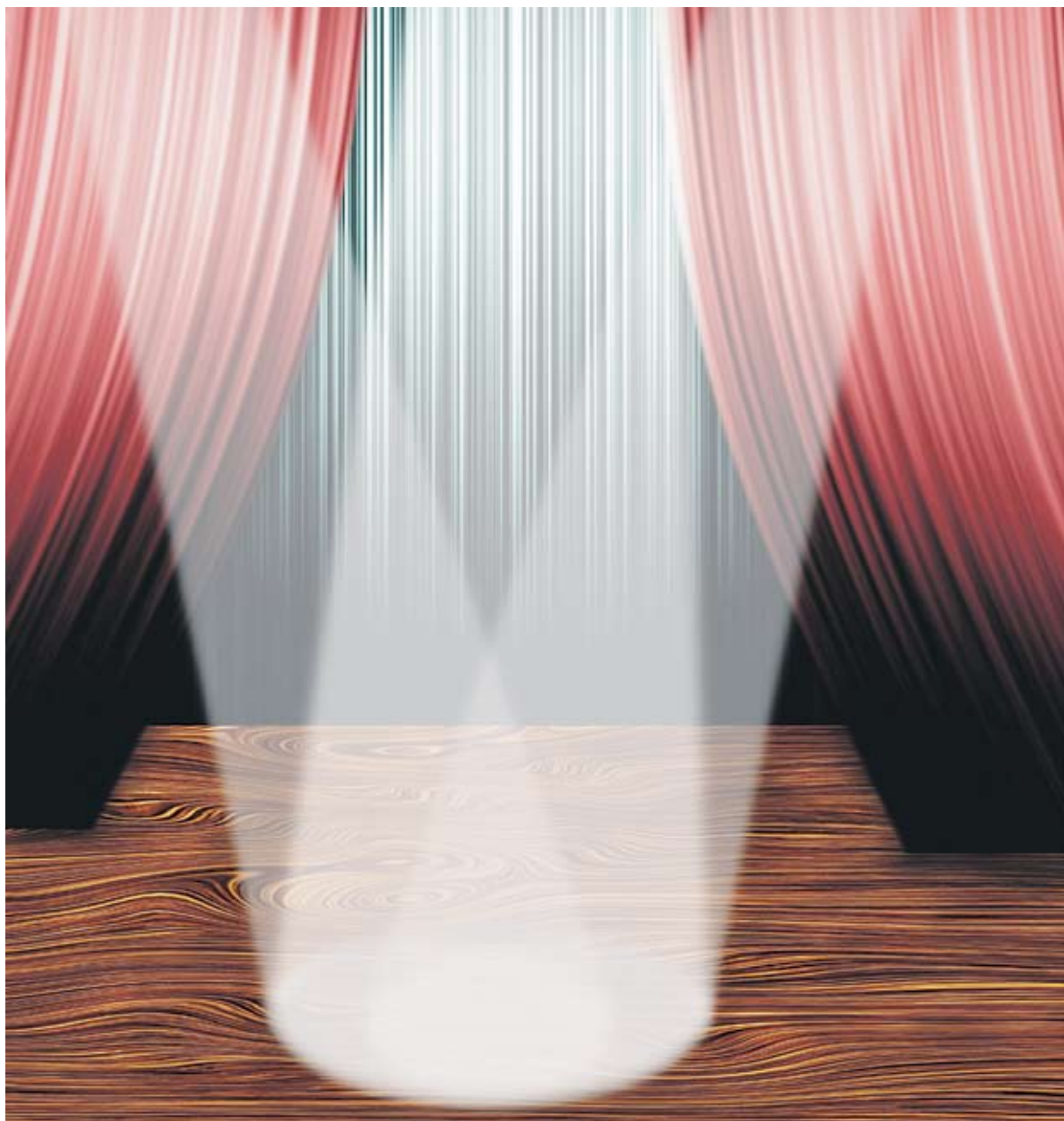
Николай Вълканов
nikolay.valkanov@pari.bg

„Една малка подробност - заключенията в резюмето, разпространено от Министерството на финансите, са неоткриваеми в доклада на "Индъстри Уоч"

Една от водещите новини през последните 24 часа е, че според анализ, поръчан от Министерството на финансите, България е претърпяла 1 млрд. лв. загуби от сделката с държавния дълг, която Милен Велчев извърши като финансов министър през 2002-2003 г. (стр. 8-9).

Публиката веднага забрави скандала със СРС-тата, подклаждан с поредната порция изтекли записи на шефа на митниците и премиера Борисов, и впери жаден за отмъщение поглед в циркулиращите из интернет снимки на Милен Велчев. Най-после въпрос от стратегическа за държавата важност, по който дълги години се спекулира и има съмнения за зла умисъл, е осветлен. Виновникът е намерен! Виждате ли, драги зрители, правителството си върши работата, за която сте го назначили, докато някакви хора ви занимават със съмнителни записи? Всичко щеше да е ОК с този сценарий и дори ние щяхме да ръкопляскаме, но има една малка подробност - заключенията в резюмето, разпространено от Министерството на финансите, са неоткриваеми в доклада на "Индъстри Уоч".

СНИМКА SHUTTERSTOCK

В оригиналния доклад никъде не се споменава за нанесени на държавата вреди от 1 млрд. лв. Според възприетата от анализаторите методология за измерване на целесъобразността от сделката се използва нетната настояща стойност на общия обем плащания по дълга след 2001 г. По-нататък се обяснява, че при дисконтов процент до 12.5% ефектът за държавата и данъкоплатците е негативен, а над 12.5% - позитивен. "Изборът на дисконтов процент е въпрос на политическа преценка в каква степен днешните

парични потоци са по-ценни от бъдещите", продължава докладът на "Индъстри Уоч". Така става ясно, че мнимите загуби от 1 млрд. лв. всъщност са продукт на политическата преценка на някой от умовете в Министерството на финансите и никак не е ясно дали се доближават поне малко до реалността.

От друга страна, в официалния доклад става ясно, че при измерване на целесъобразността трябва да се имат предвид косвени ползи от сделката с дълга като

намаление на главницата и подобряване на валутната и лихвената структура на дълга, които водят до повишаване кредитния рейтинг на страната, а оттам и до облекчаване кредитирането за частния сектор. Сиреч до по-бърз икономически растеж (бел. авт.).

Оттук следва и логичният въпрос - защо манипулираните от Министерството на финансите изводи от доклада излизат точно сега? Особено като имаме предвид, че докладът носи дата 8 декември 2010 г.? □

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanaska@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Албена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филупа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагостина ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

ПARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Около 400-410 млн. лв. ни трябва да елиминираме тотално дупките по пътищата на страната

► **Росен Плевнелиев**, министър на регионалното развитие и благоустройството

Число на деня**9**

► процента единна ставка за туризма гласува окончателно парламентът. Тя влиза в сила от 1 април въпреки исканията от бранша да бъде отложена за есента

Коментар**Колко е излишната бумащина**

Трудно е да се измерят бюрокрацията и бумащината при публичните услуги и за това често не осъзнаваме колко неужен бюрократичен товар тежи върху бизнеса и гражданите в България. Все пак няколко сравнения може да покажат размера на мъртвото тегло, което безсмислено носим.

За да се справи с всички процедури и формалности по плащането на данъци, на една фирма в България са й необходими 616 часа годишно. В Люксембург са нужни само 59 часа, а в Естония - 80 часа. Спрямо най-добрия пример в ЕС България има 10 пъти повече бумащина и бюрокрация. Спрямо най-добрия пример сред новите стра-

Георги Ангелов, старши икономист в Институт „Отворено общество“

” **80 работни дни годишно се използват за данъчни формалности**

ни членки България има около 8 пъти повече бумащина. Или излиза, че 85-90% от процедурните изисквания са ненужни и само пречат.

616 часа годишно са почти 80 работни дни, които се използват за данъчни формалности. А отделно има и много други изисквания, свързани със счетоводство, статистика, годишни отчети, регистрации, декларации и т.н. Отделно една от най-масовите услуги на НАП е издаване на бележка за липса на данъчни задължения - и тази бележка се издава само на гише (при това са необходими поне две посещения) и след чакане на опашка. Само от тази услуга се губят милиони работни дни.

Можем да вземем и други примери. Например в България са нужни 139 дни, за да се премине през 24 процедури и да се получи разрешение за строителство. За сравнение, в Дания има само 6 процедури, а необходимото време е двойно по-малко. А има и по-добри примери - в Сингапур се чака само 25 дни. В България подобни разрешителни и лицензионни режими са още по-голям проблем, тъй като в някои случаи бюрокрацията може безкрайно да бави процедурите - което не само пречи на бизнеса, но създава и корупционни практики.

За да се осъществи сделка за износ, се минава през 5 процедури и се изискват 23 дни, как-

то и значителни финансови разходи. При внос ситуацията също е тежка. Всеки, който си е купувал нещо от Amazon.com, знае, че това му гарантира загуба на поне половин работен ден на митницата, плюс няколко процедури и разходи за попълване на декларация и заплащане на мита и ДДС.

Много хора се сблъскаха и с друга времеемка процедура - тази за смяна на лична карта. Хаос, опашки, гишета, чакане и огромна загуба на време. В Естония например смяната на лична карта става по интернет или по пощата. Което, разбира се, е невъобразимо по-удобно, лесно и бързо. Но не се случва в България за съжаление. ■

В броя четете още**Тенденции ► 18**

Двойно са се увеличили хората, пазаруващи онлайн

Европари ► 20-21

Габрово привлече 150 млн. лв. от еврофондовете

Краят на аферата**Александър Томов беше осъден на 9 години затвор**

► **Александър Томов коментира, че решението на съда е политически мотивирано, докато прокурорите Божидар Джамбазов и Роман Василев не бяха гостатъчно доволни от присъдата**

СНИМКИ БОБИ ТОШЕВ

Прокуратурата, която поиска 15 години, ще обжалва решението

Софийският градски съд призна Александър Томов за виновен по обвинението за източване на „Кремиковци“ и постанови присъда от 9 години лишаване от свобода. Заедно с него беше осъден и друг бивш член на управителния съвет на комбината - Иван Иванов. Освен затвора

двамата подсъдими няма да могат да заемат ръководни държавни длъжности, както и да упражняват професии, свързани с материална отчетност. Томов и Иванов трябва да заплатят разностите по делото в размер на над 4000 лв.

Според съда има достатъчно доказателства, че Томов и Иванов са присвоили хвостохранилище, общезитие и друга собственост на „Кремиковци“ на стойност

над 7 млн. лв. Обвинението на прокуратурата беше за присвояване в размер на 36 млн. лв., но съдът призна стойността на имотите по балансните отчети, а не на базата на експертизата. Поради това отпадна обвинението за присвояване в особено големи размери.

Оправдание по другите обвинения Томов беше оправдан по останалите обвинения - обви-

нението за присвояване на 3.5 млн. EUR от футболен клуб ЦСКА и за изготвянето на документ с невярно съдържание. Решението може да бъде обжалвано в законовия 15-дневен срок пред Софийския апелативен съд. Другите два обвинения по процеса - бившият изпълнителен директор на ЦСКА Александър Гарибов и шефът на фирма „Финметал“ Божко Бонев, бяха оправдани по всички

обвинения.

И двесте страни ще обжалват

Прокурорите по делото Божидар Джамбазов и Роман Василев бяха поискали присъда от 15 години за Томов. Те заявиха, че са удовлетворени от осъдителната част на присъдата, но ще обжалват оправдателната, защото са убедени, че има извършено престъпление и по другите обвинения,

тъй като се касае за една и съща схема.

Томов също ще обжалва и заяви, че присъдата му е неморална и има политическа мотивировка, целяща да му попречи да се кандидатира на предстоящите избори. Според него цялото обвинение е формирано от работна група начело с Алексей Петров, когото Томов изгонил от „Кремиковци“ през 2008 г.

Филип Буров

Продажбите на лекарства нараснаха с 9% през 2010 г.

Хранителните добавки бележат ръст от 4% - знак за излизане от кризата

Добрата новина е - кризата си тръгва! За това свидетелства ръстът на продажбите на хранителни добавки през изминалата 2010 г. По данни на IMS Health България те са се покачили с 4% спрямо 2009, и то само през втората половина на годината.

“Потреблението на хранителни добавки свидетелства за стил на живот и те са първото нещо, от което се лишават хората по време на криза”, коментира генералният мениджър на IMS Health България Кунчо Трифонов. “Затова, когато те отбележат ръст, това е сигурен знак, че България излиза от рецесията”, допълва той.

През миналата година са били продадени над 24 хил. опаковки хранителни добавки на стойност над 132.4 млн. лв. За първите шест месеца на 2010 нивата на продажбите на хранителни добавки се равняваха на тези за същия период през 2009 г., сочат още данните на IMS.

Умерен прогрес
“Умерено добра година”, така IMS определя 2010 по отношение на развитието на фармацевтичния пазар.

Елена Петкова
elena.petkova@pari.bg

Той за разлика от много други икономически сектори у нас бележи ръст на стойностните продажби с 9%. Що се отнася до количеството продадени опаковки лекарства, данните са по-песимистични. Те показват спад с 2.3%.

“Ръстът в стойността идва от навлизащите нови генерации медикаменти, от новите терапевтични възможности, които предоставя списъкът на НЗОК - всички те са с по-висока цена”, казва Кунчо Трифонов.

Средната цена на лекарствата се е покачила с 1 лев през изминалата година. Стойността на една опаковка медикамент е достигнала най-високото си ниво от 1998 г. насам - 7.99 лв., сочат още данните на IMS. За сравнение през 2008, която се смята за най-добрата

година за икономиката ни, средната цена на една опаковка е била 6.5 лв.

Плюсове и минуси за пазара

Факторът, който определено изигра решаваща роля в положителното развитие на фармацевтичния пазар през 2010 г., са новите попълнения в позитивната листа на лекарствата и пълното разгръщане на правата за предписване на определени терапии от общопрактикуващите лекари. Като положителен фактор IMS отбелязва и нарастващия паралелен експорт на медикаменти. Всички останали промени от началото на миналата година са подействали по-скоро с отрицателен знак на пазара. Определено негативно влияние оказват забавените плащания по веригата от НЗОК към аптеките и болниците, а те от своя страна към дистрибуторите и производителите. През изминалата година бюджетите на болниците бяха намалени с около 30% и дори повече, което драстично увеличи дълговете им към доставчиците и производителите на лекарствени препарати. Намалените търговски цени на скъпоструващите лекарства също имаха негативен ефект върху пазара. Това важи и за намалените директни покупки от болниците поради липса на средства, както и стагнираната популателна възможност на потребителите поради икономическата несигурност. Накрая, но

не на последно място изключително отрицателно на пазара повлия недостатъчният обществен ресурс за здравеопазване, който минава основно през болниците. По данни на IMS болничният пазар през миналата година е отбелязал спад в продажбите в левове - 7.5%, и 7.9% в опаковки.

Annekume

За сметка на това аптечният пазар отбелязва високостойностен ръст от 12.5% и малко понижение на нивата в опаковки от 1%. Средният годишен лекарствен оборот през аптеките също се покачва. Той бележи най-високите си стойности за последните 12 години - близо 408 хил. лв. Разбира се, има обекти с оборот от няколко милиона и такива с годишен баланс от под 40 хил. лв. Въпреки положителните резултати за аптеките очакванията на експертите от IMS са през 2011 г. още около 100 обекта да затворят врати поради икономически причини. През 2010 г. у нас са работили близо 4000 аптеки.

Генерични срещу оригинални лекарства

В България през последните 20 години се наблюдава увеличаване на потреблението на оригинални лекарства за сметка на генеричните. През 2010 г. пазарният дял в опаковки на оригиналните медикаменти достигна най-високите си нива от 20%, което в стойностно отношение се равнява на близо 49%. Генеричните

лекарства държат 80% от пазара на опаковки и 51% в левове. За сравнение през 1989 г. в България са се употребявали едва 1% оригинални медикаменти. Ако сравним данните през последните години, ще видим, че средно с 1% се е увеличавало купуването на оригиналните лекарства спрямо генеричните.

Въпреки това първенци по продажби остават компаниите гиганти производители на генерични лекарства у нас. В Топ 10 на корпорациите с най-големи продажби през изминалата година на IMS на първо място попада “Активис” с над 145.5 млн. лв., ръст от 4% в сравнение с 2009 г. и пазарен дял от 8%. Веднага след нея се нарежда “Рош” със 130 млн. лв. реализирани продажби и завиден ръст от 30% спрямо 2009 г. Макар и да се намира подолу в класацията по продажби, “Глаксосмитклайн” бележи най-значителния ръст - 41%.

Изминалата година беше умерено добра за фармацевтичния пазар, заключава генералният мениджър на IMS за България. Под “умерено добра” се има предвид, че “негативите са финансови и идват основно от институциите на пазара - болници и здравна каса, които забавяха плащания и трупяха дългове”, казва още Трифонов.

Не се наблюдаваха сериозни и значими изненади, може би с изключение на това, че ръстът на целия пазар е едноцифрено число. ■

ПРОДАЖБИ В ХИЛ. ОПАКОВКИ

243 118
-2.3%

ЦЯЛОСТЕН
ПАЗАР

200 374
-1%

ФАРМАЦЕВИЧЕН
ПАЗАР

42 744
-7.9%

БОЛНИЧЕН
ПАЗАР

ПРОДАЖБИ В ХИЛ. ЛВ.

1 876 546
9%

1 601 125
12.5%

275 420
-7.5%

В бъдеще Прогнози за 2011 г.

- ▶ Ръст на фармацевтичния пазар с 6% в левове и с 0.5% в опаковки сочат прогнозиите на IMS Health България за развитието на сектора през настоящата година.
- ▶ Според световната компания продажбите на лекарства ще достигнат стойност от близо 1.98 млрд. лв., докато тази година те се равняват на малко над 2 млрд. лв.
- ▶ Болничният пазар няма да отбележи развитие, а аптечният се очаква да покачи продажбите си със 7% в левове, показват още данните.

51.1%
ГЕНЕРИЧЕН
ПАЗАР

48.9%
ОРИГИНАЛЕН
ПАЗАР

Интервю Кунчо Трифонов,
генерален мениджър на IMS Health Bulgaria

Наблюдаваме консолидация на дистрибуторския пазар

► **Господин Трифонов, как си обяснявате големия спад от 7.5% на болничния пазар през 2010 спрямо 2009 г. в левове?**

- Болничният пазар е зависим от институционалното финансиране от МЗ и НЗОК - всеки финансов проблем на тези „ексклузивни“ финансови „спонсори“ води до неминуемо негативно повлияване на поведението на болниците на лекарствения пазар, т.е. те намаляват своите покупки. Точно това се случваше през 2010, както и през 2009 г. Всички са добре информирани за забавените плащания от НЗОК към болниците. За разлика от болничния пазар аптекният е слабо зависим от институциите, има бърз достъп до парите в брой на пациентите и съответно е много по-предвидим.

► **Какво очаквате да се случи с болничния пазар през 2011 г.?**

- Не очакваме съществена промяна в болничния пазар през 2011 г. Малка промяна е прехвърлянето на търговете по т.нар. Наредба 34 от МЗ към болниците - това обаче няма да увеличи болничния пазар съществено, финансирането си остава на същото ниво от около 120 млн. лв. По-бързият достъп на пациентите до медикаментите по Наредба 34 чрез болничните търгове и очакваното на тази база малко увеличение на болничния пазар ще се неутрализира от прехвърлянето на част от медикаментите по Наредба 34 към НЗОК, т.е. към аптекния пазар. Така че статуквото е без промяна - и по отношение на задлъжнялостта на болниците, за съжаление.

► **Как ще повлияе на фармацевтичния пазар по-голямата роля, която ще играе НЗОК през 2011 г.?**

- НЗОК винаги е играла положителна роля за нарастването на фармацевтичния пазар в България. Анализите показват, че 1 лев повече за лекарства

през НЗОК води до нарастване на пазара с 2 лв., т.е. имаме „мултипликативен“ ефект. Увеличението на бюджета на НЗОК за лекарства за 2011 е с 40 млн. лв. и само от този факт ние очакваме пазарът да реагира с нарастване от 80 млн. лв.

► **Кои са основните причини, поради които очаквате още 100 аптеки да затворят през 2011 г.?**

- Аптекният бизнес в България е дерегулиран по закон и се развива по либерален модел - всъщност единствената рестриктивна регулация е върху броя на аптеките, собственост на едно юридическо лице (регулиран на 4 броя). Всички останали параметри отговарят на либерален пазар на дребно. Много аптеки са малки, лошо управлявани, нямат критичен оборот и отпадат от пазара. От 2005 г. досега са отпаднали от пазара над 500 аптеки и това е естествен процес в един дерегулиран пазар, който ще продължи. Броят на аптеките в България на глава от населението е твърде голям.

► **Какъв ефект смятате, че ще окаже разме- стването на пазара при дистрибуторите на лекарства след продажбата на „Хигия“?**

- Ефектът е един - консолидация на дистрибуторския пазар. Дистрибуцията сама по себе си е нискодоходна и губеща и тук „икономията от мащаба“ е единственият начин за съществуване на лекарствения дистрибутор. Обвързаността на „Хигия“ с аптекната верига „Марешки“ в много отношения я затваря вътре във веригата и ограничава възможността ѝ за растеж. Освободеното място се заема от другите „три големи“ („Либра“, „Стинг“ и „Софарма Трейдинг“). Пазарният дял на „Хигия“ и нейният бизнес правоприменик „ФармНет“ се стабилизира на около 13-14% и тук ние не очакваме промени през 2011-а.

Елена Петкова

Интервю Илия Пашов,
изпълнителен директор на „Актавис“

Ако употребата на генерици стане приоритет, ще спестим средства

► **Господин Пашов, „Актавис“ заема първото място в класацията на фармацевтичните корпорации с най-големи продажби през 2010 г. Каква е стратегията ви?**

- Запазването на лидерските ни позиции на българския пазар се дължи най-вече на всеки един от служителите на компанията. Поддържаме първенството си благодарение на факта, че „Актавис“ продължава да предлага най-богатото продуктово портфолио - 320 продукта.

Не пропускам факта, че миналата година компанията изведе на българския пазар 29 качествени генерични продукта, най-вече в областта на онкологията, продукти без лекарско предписание, централна нервна система, кардиология, перорални антибиотици и метаболити. Тази година ще въведем на нашия пазар 14 нови генерични продукта в областта на онкологията, кардиологията, перорални антибиотици и метаболити.

► **Годишният ръст на „Актавис“ обаче е 4% спрямо 2009 г. Компании като „Рош“ и „ГлаксоСмитКлайн“ бележат по-голям ръст в порядъка на над 30%, но се намират на по-ниски позиции в класацията. На какво се дължи това?**

- Връзката с грипната епидемия в началото на миналата година е основната причина споменатите компании да бележат такъв ръст.

► **Годишните резултати за развитието на фармацевтичния пазар на IMS Health Bulgaria показват, че пазарният дял на оригиналните лекарства у нас почти се изравнява с този на генеричните. Каква е причината за**

това според вас?

- Основната причина за изравняването на дела на оригиналните и генеричните медикаменти е навлизането на нови оригинални продукти за лечение на по-редки заболявания в позитивния списък и НЗОК.

► **Как оценявате развитието на целия фармацевтичен пазар през 2010 г.?**

- Според изнесена наскоро статистика фармацевтичният пазар е един от най-малко засегнатите от икономическата криза. Но аз бих искал да подчертая, че у нас фармацевтичният пазар е много труден. Известно е, че липсват достатъчно средства за българския пациент, а в същото време все повече навлизат оригинални продукти, които са много по-скъпи и изискват много повече финансов ресурс. Тук се връщам на вашия въпрос защо е изравнен пазарът на оригинални и генерични продукти. Една държава като нашата, в която икономическата ситуация е трудна, би трябвало да се доверява и използва генеричната индустрия, която предлага същите качествени медикаменти, но на много по-ниска цена.

Разбира се, тук изключвам редките заболявания, където оригиналните медикаменти имат своята основна роля. Само портфолиото на „Актавис“ покрива най-важните терапевтични групи. Ако употребата на генерични медикаменти от страна на държавата стане приоритет, ще се спестят повече средства за по-голям брой пациенти.

Считам, че това е адекватната бизнес логика и именно това се надявам да се случи през 2011 г.

Елена Петкова

Поредното СРС: Премиерът урежда пост на свой съотборник

Нови записи, разпространени от в. "Галерия", разкриват как премиерът иска Ваньо Танов да върне на работа негов футболен приятел. Танов обаче не помнел такъв разговор

Нови записи на разговори между шефа на Агенция "Митници" Ваньо Танов и премиера Борисов бяха разпространени от сочения за близък до Алексей Петров в. "Галерия". За разлика от предишната порция записи, в която се чуваше как Борисов лобира за бизнеса на собственика на "Леденика" Михаил Михов, този път премиерът се застъпва за поста на свой познат, с когото играят футбол заедно. Ваньо Танов от своя страна заяви, че не си спомня за такъв разговор с премиера Борисов, защото той му се обаждат за много хора.

Приятел "по топка"

Става въпрос за митнически служител от аерогарата в София Николай Вучев, който е бил премахнат от поста инспектор на Терминал 2 и преместен на друга служба от прекия си шеф Павел Манченко (брат на спортния директор на БНТ Методи Манченко). Стенограмите на разговорите разкриват как премиерът поръчва на Танов да върне Вучев на работа на Терминал 2. "Т'ва е едно момче къде рита топката с мене бе, там от аерогарата...", обяснява премиерът отношението си със служителя на летищната митница и добавя, че "там на Манченко брат му, некъв Манченко бил, но той поне идва да рита с мене по обед, го преместил на друго място". "Еми... ще го реша веднага", отговаря Танов.

Следва разговор на Ваньо Танов с Павел Манченко. В него Танов обяснява, че Вучев "рита футбол" и "тря а

Т'ва е едно момче къде рита топката с мене бе, там от аерогарата... И там на Манченко брат му, некъв Манченко бил, но той поне идва да рита с мене по обед, го преместил на друго място...

Реплика на Бойко Борисов от новия запис

да го връщаме на Терминал 2". След като получава уверение от Манченко, че ще бъде свършено, Ваньо Танов звъни на премиера, отчита свършеното и в замяна получава двойни благодарности.

Къса памет, но не съвсем

"Не помня да съм водил разговор с премиера за преместване на служител на летището", каза пред журналисти Танов. Той уточни, че премиерът му се е обаждат за много служители, защото получавал информация, че са уволнени, и е питал дали това е било правомерно направление. "Не помня имена", каза шефът на митниците.

Въпреки че не помни за случая, Танов обаче беше подготвен с документи, от които се вижда, че е имало заповед за уволнението на Вучев на 16 декември 2009 г. Той обаче представил епикриза за исхемична болест на сърцето и синдикатът не е дал съгласие за уволнение. На Вучев е

Ваньо Танов даде извънредна пресконференция, на която обясни, че премиерът редовно му звъни за уволнени служители

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

бил предложен друг пост без тежки условия на труд, но той отказал и затова е останал на работа като митничар на летището, обясни Ваньо Танов.

Така и не стана ясно как болният от сърце митнически служител редовно "рита топка" с премиера.

Ваньо Танов бе изслушан и от комисията за вътрешен ред и сигурност. Той е потвърдил съществуването на изнесените разговори с негово участие, с изключение на разговора с Менда Стоянова, за който твърди,

че е фалшификат. За разговора си с Бойко Борисов за акцията в „Леденика“, шефът на митниците пък твърди, че е компилация с изречения от десетина отделни разговори. Танов заяви още, че ще сезира прокуратурата във връзка с разработката спрямо сина му. На въпрос дали да очакваме СРС-та между него и Цветан Цветанов, той заяви: „Не, защото не си говорим помежду си“.

Ще има още

Това е третата порция за-

писи на разговори на Ваньо Танов, разпространени от в. "Галерия". Според информацията на агенция Mediapool предстои да излязат поне още седем.

Ръководството на вестника заяви, че са убедени в автентичността на записите и за потвърждение са изпратили за експертиза в лаборатория в страна от ЕС записи на Танов и Борисов за акция на митниците в пивоварна "Леденика". Резултатите се очакват в петък.

Ани Когжауванова

Реакциите

За ГЕРБ това са компромати

► Представители от всички парламентарни групи коментираха новите записи. Според депутатите от ГЕРБ това е очаквано продължение на компроматните атаки. От Синята коалиция отново настояха за ясен отговор от премиера и прокуратурата за това дали съдържанието на записите е автентично.

► Лидерът на БСП Сергей Станишев заяви, че има сериозни подозрения, че Танов е бил разработван заради конфликт с Цветан Цветанов. "Имаме публично заявление на бивш служител на ДАНС, който потвърди автентичността на тези разговори. Очевидно той има отношение към конкретната разработка. Той подробно е разказал за това в подкомисията за контрол на СРС-та", каза Станишев.

► Става дума за бившия служител на ДАНС Росен Миленов, който подкомисията изслушва във вторник в продължение на повече от три часа. От подкомисията не пожелаха да коментират чувството от Миленов с мотива, че започва проверка на информацията. От изпуснати коментари обаче остана впечатлението, че именно Миленов е оперативният работник, който е слушал разговорите на Ваньо Танов на живо.

Аню Ангелов планира лустрация във военното министерство

Министерството на отбраната е третото, което въвежда лустрационни процедури при назначаването на ръководни постове

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Комисията по досиетата освети 40 действащи служители на Министерството на отбраната, които са сътрудничели на Държавна сигурност

Военният министър Аню Ангелов обяви, че ще отзове военните аташета, които са сътрудничели на Държавна сигурност. Той обмисля и мерки спрямо ръководители в министерството, свързани с бившите тайни служби. В сряда Комисията по досиетата обяви резултатите от

проверката си във военното министерство, според която в него на ръководни длъжности са били 149 бивши агенти, от тях 40 са действали и сега, като част от тях са назначени от сегашното правителство. Проверени са само хората на ръководни постове.

Още една лустрация

Военният министър обяви, че освен военните аташета ще поиска отстраняването и на ръководителите на отдели в министерството. "При тях нашата политика ще бъде към всички да се постъпи по един и същ начин, т.е. няма да има из-

борност - кой какъв е, колко е допринесъл и как е работил", каза Ангелов. Освен това при назначаването на хора на ръководни позиции в бъдеще ще им бъде изисквана декларация, че са съгласни да бъдат проверени за принадлежност към Държавна сигурност. Това е поредната лустрационна процедура, след като външното министерство и МВР обявиха, че също ще проверяват кандидатите за ръководни длъжности и съответно кандидатите за посланици и консули.

16 процента

Комисията по досиетата е

проверила 928 души - началниците и заместник-началниците на вече бившия Генерален щаб, главните секретари, генералните директори, началниците на отдели и други висши служители на Министерството на отбраната. От тях агенти са 149 души, или общо 16%. В момента служители на министерството са 40 души, като някои от тях са назначени при сегашното правителство. Част от бившите вече ръководители са осветени при проверката на ДАНС, вероятно след като военното разузнаване мина към агенцията.

Филупа Рагионова

Обществените поръчки и администрацията са слабите места в усвояването на европарите

► „Не е редно да има амнистия за общините по програма САПАРД. Правилата трябва да важат за всички“, казва Моника Панайотова

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

България трябва да създаде закон за еврофондовете, препоръчват от парламентарната комисия по европейски въпроси

Обществените поръчки и капацитетът на отделните административни звена са двете основни слабости в усвояването на средствата от еврофондовете. Това става ясно от годишния доклад на парламентарната Комисия по европейските въпроси и контрола на европейските фондове (КЕВКЕФ). Оттам препоръчват да се активизира и работата по идеята за закон за европейските фондове, тъй като проучването им сред останалите държави членки показват, че подобна единна нормативна уредба е подходящ модел.

Констатации и препоръки

Най-голям дял от констатираните нередности от страна на одитиращите органи, така и от страна на Европейската комисия са именно обществените поръчки, коментира Моника Панайотова, която е председател на комисията. Поради тази причина и разработването на нов Закон за обществените поръчки е ключов момент в изпълнението на одобрените за финансиране проекти.

От комисията препоръчват през 2011 г. да се работи и върху намаляването на бюрокрацията.

Като особено важен проект се изтъква въвеждането на възможност за подаване и обработване на проектопредложенията по електронен път. Препоръчва се и да се постигне синхронизация между финансовата информация, генерирана от различни източници като ИСУН и Националния фонд.

Нов закон - задължително

През 2010 г. от КЕВКЕФ са направили проучване в страните от общността във връзка с идеята в рамките на един закон да бъдат събрани всички нормативни разпоредби, касаещи европейските фондове и субсидии. Оказва се, че подобна практика има в Гърция, Дания, Естония, Латвия, Словакия, Финландия и Швеция и тя е добра. Затова от комисията насърчават идеята.

Други техни по-дългосрочни препоръки са например разработването на национална визия за управление на еврофондовете за следващия планов период, както и българската стратегия 2020.

Изпълнение на прогнозите

От комисията отчитат в доклада си, че през миналата година бяха усвоени 1.6 млн. EUR, което е около 10% от общия обем на европейските субсидии, до които България има достъп по оперативните програми. В същото време те обръщат внимание, че този резултат се разминава и с

първоначално зададените прогнози. Така например прогнозата за размер на договорените средства е изпълнена на 77.8%. С малко по-добри резултати - към 90%, са програмите „Регионално развитие“ и „Конкурентоспособност“. При сертифицирането на плащанията над 50% изпълнение има по „Техническа помощ“, „Административен капацитет“, „Регионално развитие“ и „Транспорт“.

Тема с продължение

Междувременно и председателят на парламентарната комисия по европейски въпроси Моника Панайотова се обяви против „амнистията“ за общините по програма САПАРД. „Не е редно държавата да покрива непризнатите разходи на общините по проектите им. Правилата трябва да важат за всички“, казва тя. Подобна позиция изказа и кметът на Габрово - общината с най-много европроекти. „Амнистията може да доведе до лоша практика. Служителите в администрацията ще се отпуснат допълнително, тъй като, щом веднъж е имало компромис, ще се надяват и на нови“, казва Николай Сираков (повече за опита на Габрово в усвояването на европейски субсидии на стр. 21). Преди ден от Българската стопанска камара и Българската асоциация на микропредприятията също коментираха, че не е редно данъкоплатците да плащат за грешките на местната власт.

Дарина Черкезова

Валери Димитров отхвърли критиките към Закона за Сметната палата

Парламентът одобри предложените от Димитров двама зам.-председатели на одитната институция

Председателят на Сметната палата Валери Димитров отхвърли критиките на опозицията към променения закон за одитната институция, който преди няколко дни беше изпратен от БСП и ДПС в Конституционния съд. Димитров е на мнение, че законът не е противоконституционен. В същото време парламентът одобри предложените от него двама заместници на Сметната палата, които също бяха критикувани от опозицията.

Въпрос на тълкуване

Една от критиките е, че председателят има право въз основа на одитен доклад да поиска отстраняване на лице, което носи управленска отго-

ворност. Валери Димитров обаче обясни, че това не се отнася за изборни длъжности, т.е. той няма да „уволнява“ кметове или министри например. Освен това според БСП и ДПС промяната в структурата на Сметната палата я превръща в едноличен орган. Досега тя имаше председател и деветима членове, а след промените - председател и двама зам.-председатели. Със същия мотив президентът Георги Първанов наложи вето на закона, но въпреки това той отново беше приет от мнозинството. Валери Димитров обаче е на мнение, че това е въпрос на тълкуване. В конституцията не е изрично записано, че Сметната палата е колегиален орган. „Аз не виждам такова нещо в конституционната разпоредба, а и новият закон съдържа колегиален модел. Току-що избраните заместници, заедно с тях формираме колегия от трима, която има и колегиал-

ни правомощия“, коментира Валери Димитров.

Двамата нови са стари

В сряда депутатите одобриха кандидатурите на двамата предложени от Димитров зам.-председатели на одитната институция. И двамата и досега са работили в нея. Това са Валери Апостолов, досегашен ръководител на звено в одитната институция, и Цветан Цветков, който е ръководил звено за вътрешен одит в структурата. Изборът отново не мина без критики от левицата. Мая Манолова от БСП обяви, че двамата кандидати нямат изисквания от новия закон 15-годишен опит в одита. Същите критики тя имаше и към Валери Димитров при избирането му от парламента миналата седмица. „Няма да коментирам, че двамата са от онзи екип на Сметната палата, който беше обруган от мнозинство-

то за неефективна работа“, каза още Манолова и обяви, че „някои от лицата“ имат връзка с депутати и политици. Валери Апостолов беше зам. социален министър по времето на НДСВ, по-късно и в управлението на фонд „Земеделие“.

Проверки на „рискови“ гужества

Сметната палата ще започне проверки в „рискови“ дружества с държавно и общинско участие, съобщиха по-рано Валери Димитров пред ТВ „Европа“. Сред тях ще е и „Топлофикация-София“, за която във вторник стана известно, че е пренасочвала пари, предназначени за ремонти по мрежата. Проверките обаче ще стават бавно и постепенно, защото одиторите тепърва трябва да навлизат и в търговското право, обясни Димитров.

Филупа Рагуинова

► Сметната палата ще започне проверки на най-рисковите гужества, сред които и „Топлофикация-София“

Правителството извади стар в отговор на новите СРС-та

Министерството на финансите разпространи резюме на доклад, сделката за външния дълг е оцетила държавата с 1 млрд. лв.

В опит да заглуши последната серия записи между Ваньо Танов и премиера Бойко Борисов финансовото министерство разпространи в парламента резюме на доклад за ефектите от сделката с външния дълг на бившия финансов министър Милен Велчев през 2002 г. Според резюмето сделката е оцетила държавата с над 1 млрд. лв. Вестник „Пари“ обаче разполага с целия доклад и изводите в него се разминават от тези в разпространеното резюме.

Докладът е изготвен от анализаторската компания „Индъстри Уоч“ по поръчка на финансовото министерство и е бил готов в началото на декември. Месец и половина по-късно от ведомството на Симеон Дянков решиха, че моментът е подходящ, за да запознаят депутатите с него.

Пак онази сделка

През април 2010 г. парламентът възложи на финансовото министерство да изготви анализ на сделката с дълг. За тази цел ведомството е обявило обществена поръчка, която е спечелена от анализаторската компания „Индъстри Уоч“.

В 55-страничния документ пише, че България е загубила 438 млн. лв. от сделките с външния дълг, реализирани от бившия финансов министър Милен Велчев (НДСВ), докато в раздаденото на депутатите резюме сумите са в пъти по-големи.

Нееднозначна оценка

Според „Индъстри Уоч“ обаче има и позитивни

ефекти от сделката с дълг през 2002-2003 г. Първият е, че се намалява номиналният размер на външния дълг на България. Вторият е, че се подобрява лихвената и валутната структура на дълга. Третият ефект е, че в резултат на сделката кредитният рейтинг на страната се е повишил. Четвъртият, подобрява се имиджът на страната като длъжник. Особено сега на фона на натрупаните огромни дългове в някои европейски страни. Петият е, че се намалява делът на лихвените разходи в бюджета.

И шестият ефект от сделката на Велчев е, че България покрива критерия от Маастрихт за нивото на държавния дълг. Преди сделката той е бил около 75%, в момента той е около 18% от БВП.

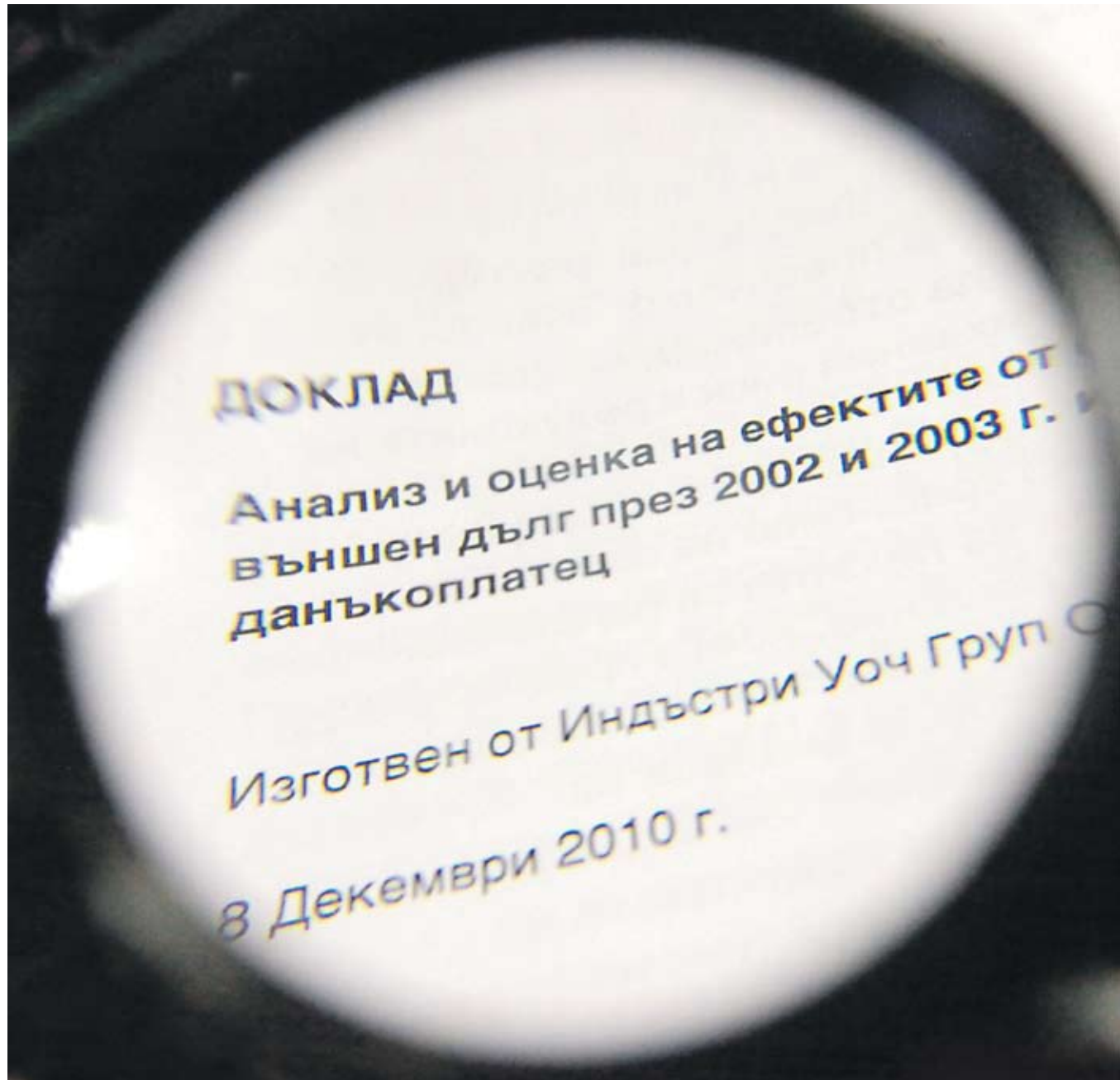
Така на практика, от една страна, има реализирана загуба от тази операция с дълг, която е резултат от рязкото поевтиняване на долара след 2002 г. А от другата страна са изброените позитиви.

Анализаторите от „Индъстри Уоч“ са обобщили, че тази нетна загуба от операцията се компенсира с намаления риск по обслужването на дълга.

В резюмето на финансовото министерство е записано, че допълнително отчетените положителни ефекти не са съизмерими с негативните финансови резултати от направената замяна на брейди облигациите.

Какво говорят числата

В средата на 2001 г. 74% от задълженията на правителството са с плаващи лихви, а в края на 2002 г. те са паднали до около

59%, се казва още в доклада. Освен това се променя и доларовата структура на дълга, като преди 10 години 65% от дълга са били в долари и едва 18% в европейски валути. В

края на 2002 г. доларовият дълг е намалял до под 50%, а този в евро се увеличава до 36.6%. От „Индъстри Уоч“ обобщават, че намаляването на валутния и лихвения риск

по операциите е качествен успех на тази сделка.

Рейтингът

Намаляването на дълга на България е довело до увеличаването на кредитния

рейтинг на страната ни, от което са се възползвали както фирмите, така и гражданите, тъй като лихвите по кредитите са паднали, коментираха финансистите. Повишаването

Сделките с дълга намалиха валутния и лихвения риск

Анализ на дадена сделка се прави тогава, когато тя се сключва, а не 8 години по-късно. Ако някой знае дали доларът ще поскъпне или ще поевтинее, той ще е милиардер. В България Милен Велчев го критикуват за сделките с външния дълг, докато през 2003 г. той беше награден за най-добър финансов министър за намаляването на данъците и дълга на България. Тази класация се прави на базата на мненията на много чужди финансови анализатори. Така че всеки, който твърди, че има нещо нередно с тези сделки, е сигнал за манипулация.

Владимир Каролев,
консултант и общински съветник
от НДСВ

„Когато мине едно събитие, е много лесно да се дават оценки. То трябва да се оценява от гледна точка на риска

Основната цел на тези сделки беше да се премахнат валутният и лихвеният риск в публичните финанси. След като приходите на България са в левове (респективно евро), би следвало и разходите също

да са в тази валута. Това е била и една от препоръките на ЕС през 1999 г. В доклад, изготвен по това време от Евросъюза, критикуваха, България, че приходите ни са в левове, а разходите (по обслужването на външния дълг) основно в долари. Тогава те ни препоръчаха две неща - да намалим доларовия дълг за сметка на евровия и да намалим плаващите лихви по обслужването му.

Подобни сделки с дълга е правил и Пламен Орешарски, бивш финансов министър и настоящ депутат от „Коалиция на България“. За разлика от

Велчев, който с три големи сделки изкупи обратно доларовия дълг, Орешарски постепенно е изкупувал облигации.

Друга целта на замяната на дълга беше да се постигне балансирана структура на задълженията с фиксирана и плаваща лихва. Освен това благодарение на сделката и трите международни агенции повишиха рейтинга на страната ни, което доведе до намаляване на рисковата премия на България и намаляване на лихвите по кредитите. Освен това рязко намали външният ни дълг. От 75% падна до под 40%. ■

ДОКЛАД

според който

” Тъй като имаме договор с Министерството на финансите, не мога да коментирам доклада

Лъчезар Богданов,
„Индъстри Уоч“

438

▶ млн. лв. е загубила България от сделките с външния дълг, реализирани от Милен Велчев. Това пише в доклада, изготвен от „Индъстри Уоч“ по поръчка на Министерството на финансите

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

на рейтинга с една стъпка от ВВ до ВВ+ води до 0.5 процентни пункта спад на лихвите, се казва в доклада. След сделката лихвите у нас са паднали чувствително от 8.1%

през 2002 до 6.8% през април 2003 г. и 5.3% през април 2004 г.

Това пък води до увеличаване на отпуснатите кредити, пише в доклада.

Биляна Вачева

Поглед Каква е сделката

▶ Финансовият екминистър Милен Велчев (НДСВ) през 2002 г. и неговият заместник Красимир Катев замениха брейди облигации срещу глобални еврооблигации. Сделките бяха на няколко вълни и целта им според царското правителство е да се намали външният дълг на България. Още тогава операцията беше остро критикувана от икономисти и от опозицията. Един от основните критици беше бившият финансов министър и настоящ депутат от

Коалиция за България Пламен Орешарски. Тогава той беше изчислил, че бюджетът е оцетен с близо 600 млн. лв. Въпреки това сделката с дълга беше одобрена от парламента, а президентът отказа да наложи вето.

Газовите посредници може да отпаднат от 2013 г.

През юни 2011 г. „Газпром експорт“ и „Булгаргаз“ трябва да сключат дългосрочен договор за доставка на гориво

Поредно обсъждане за изключване на газовите посредници между „Газпром“ и „Булгаргаз“ се е провело между изпълнителния директор на обществения доставчик Димитър Гогов и президента на руската газова компания Алексей Милер. По време на разговорите е станало ясно, че това може да стане през 2013 г. Руските медии съобщиха вчера, че се очаква през юни 2011 г. дъщерното дружество на „Газпром“ - „Газпром експорт“, да подпише пряк дългосрочен договор с „Булгаргаз“.

Уговорки от миналото
Още през май 2010 г. българският обществен доставчик обяви, че води преговори с „Газпром експорт“ за сключване на 20-годишен договор за доставка на природен газ. Това означаваше, че от технологичната верига трябва да бъдат изключени два от посредниците от руска страна - „Овергаз Инк“ и „Винтерсхал“. Този вариант, както и поевтиняването на горивото на входа на България бяха обсъдени при посещението на Вла-

Газови връзки
Почти 3 млрд. куб. м газ за 2010 г.

▶ 70% от нуждите на България от природен газ се покриват от руската държавна компания „Газпром“. Около 2.6 млрд. куб. м газ са доставени през 2010 г. по предварителни данни. През територията на нашата страна руският газогигант транзитира синьо гориво за Турция, Гърция и Македония.

▶ Посредниците между „Газпром“ и „Булгаргаз“ най-вероятно ще отпаднат от 2013 г.

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

димир Путин през ноември 2010 г. Въпреки че българското правителство очакваше след разговорите с руския премиер да бъде договорено поевтиняване на газа с 5-7%, то не се случи. Путин тактично насочи българското правителство към преговори с държавната „Газпром“ с мотива, че цената на компанията е до 50% от общата стойност на природния газ за крайните потребители, а останалото отива при посредниците.

Обратното броене до 2013 г.

В края на 2010 г. изтече един от договорите с „Овергаз“ - за доставка на

около 1 млрд. куб. м синьо гориво. Компанията обаче има още два контракта за снабдяване с газ, които изтичат през 2012 г. Тогава трябва да изтече и договорот с „Винтерсхал“.

Общи приказки за „Южен поток“

Освен изключването на посредниците между „Булгаргаз“ и „Газпром“ шефовете на двете компании са обсъдили текущото състояние и перспективите за развитие на сътрудничеството между двете държави в газовата сфера. По отношение на проекта „Южен поток“ Милер и Гогов са стигнали до заключението,

че отчитайки увеличеното търсене на газ в Европа, своевременната реализация на газопровода ще съответства на интересите на милиони европейски потребители.

Между преговорите за поевтиняването на природния газ при посещението на руския премиер Владимир Путин миналата година беше подписано и акционерното споразумение между „Газпром“ и „Булгаргаз“. Така сегашното посещение на Димитър Гогов се оказва продължение на българо-руските енергийни преговори от ноември 2010 г.

Елина Пулчева

Пари

ЗА БИЗНЕС МОЖЕ ДА СЕ ПИШЕ ИНТЕРЕСНО

Абонирайте се за обновления вестник Пари с 30% отстъпка от коричната цена.

ЗА ЗАЯВКИ: WEB: [HTTP://PARI.BG/STATIC/ABONAMENTNA_FORMA](http://PARI.BG/STATIC/ABONAMENTNA_FORMA) MAIL: SALES@PARI.BG TEL: +359 439 58 53

Обама с нравешки стъпки към Еверест

Предложението на президента на САЩ за замразяване на разходите е с малка практическа стойност, но го изправя пред политически риск

План „за спечелване на бъдещето“. Така американският президент Барак Обама характеризира предложенията си, направени по време на годишното му обръщение към Конгреса във вторник. Нужни са инвестиции в образованието, високоскоростните железници, чистата енергия и широколентов интернет, за да може САЩ да отговори на глобалните икономически предизвикателства и да запази позицията си на първа икономическа сила, стана ясно от речта на президента. Най-неотложният проблем пред страната обаче е бюджетният дефицит, призна Обама. Ето защо плановете му да го адресира чрез замразяване на някои бюджетни разходи намериха най-силен отзвук от медиите и политическите му опоненти.

Предложенията на президента обаче ще имат незначителен фискален ефект, носят политически риск и едва ли ще му помогнат „за спечелване на бъдещето“.

За няколко цента повече

Става въпрос за замразяването за срок от пет години на разходите по няколко програми, чийто бюджет се определя от Конгреса. Те включват контрола на въздушното движение, земеделски субсидии, образование, прехрана и национални паркове. След изтичане на петгодишния период се предвижда средствата

за тези програми да се индексират с инфлацията. Заедно с това Обама предлага и свиване разходите на Пентагона със 78 млрд. USD. Спестените средства се изчисляват на 400 млрд. USD за десет години, което е по-малко от 5% от дефицита, който правителството смята да генерира за същия период.

Мярквата всъщност изключва програмите, които са с най-голям и постоянно нарастващ дял от държавните средства - социалните и здравните програми „Social Security“, „Medicare“ и „Medicaid“, както и националната отбрана. Което донякъде обезсмисля цялото упражнение.

В спиралата на дефицитите

Прогнозите са бюджетният дефицит на САЩ да достигне между 1.1 и 1.3 трлн. USD през 2011 г., или над 7% от БВП. Държавният дълг се изчислява на малко над 14 трлн. USD, или 96% от БВП, по данни на сайта usdebtclock.org. Ако към тях се прибавят и висящи задължения по различни социални и здравни програми на обща стойност над 112 трлн. USD, нещата вече изглеждат неконтролируеми.

Част от този дълг беше генериран заради огромните спасителни пакети, които администрацията на Обама гласува за изваждане на икономиката от кризата. Днес към същата тази администрация са отправени очакванията на чуждите инвеститори, Уолстрийт и обикновените американци за балансиране на бюджета и намаляване на дълга. Притеснението за състоянието на американските финанси оказват натиск в посока

► Обладването на гържавните разходи изглежда абсолютно неотложно за президент на САЩ Барак Обама, но задачата му става по-трудна заради предстоящите избори през 2012 г.

СНИМКИ REUTERS

нагоре върху лихвите, при които правителството се финансира на международните пазари, но също носят проблеми и у дома. Усещането, че правителствените разходи са извън контрол, допринесе за загубата на подкрепата на част от неутралните гласоподаватели, отбелязва New York Times.

Между чука и наковалнята

Овладването на държавните разходи изглежда абсолютно неотложно за

президента Обама. Задачата му ще бъде още по-трудна с оглед на недалечните президентски избори през 2012 г., когато ще трябва да печели гласове с обещания за повече и по-качествени публични услуги. Президентът вече е в деликатна позиция спрямо собствените си избиратели. Голяма част от демократите одобряват по принцип намаляването на бюджетния дефицит, но стават силно резистентни, когато се заговори за съкращения по конкретни

програми.

Опитът на Обама да си осигури подкрепата и на двете партии по бюджетни въпроси също е на път да претърпи неуспех. В предложенията за съкращения, които оповести, не е включена нито една от препоръките на двупартийната комисия по фискални въпроси, която самият той назначи по-рано със задачата да намери начини за справяне с дефицита. Официалното становище на републиканците за мерките, предложени от прези-

дента, не закъсня. Те бяха окачествени като крайно недостатъчни и закъснили. Критики дойдоха и от представители на набиращото скорост движение „Чаено парти“.

Вече е ясно, че ако Барак Обама иска да запише името си със златни букви в американската история, това, което трябва да направи, е да осигури финансова стабилност на САЩ. Дори ако това означава да рискува резултатите от следващите избори.

Николай Вълканов

Световните лидери обсъждат „новата реалност“ на форума в Давос

Проблемите в еврозоната и опасността от прегряване на китайската икономика са акцентите в дискусиите тази година

Дълговите проблеми в Европа, способността на Китай да управлява икономическия си растеж и поскъпването на храните и потребителските стоки са основните акценти на тазгодишния Световен икономически форум, който започна вчера в швейцарския курорт Давос. В разискванията, които ще продължат до неделя, участват около 2500 души, от които над 30 държавни лидери и около 1400 директори на компании и банкери. Встъпителната реч при откриването беше на руския президент Дмитрий Медведев, но участието му е значително съкратено за-

► В продължение на 5 дни около 2500 души ще дискутират рисковете в еврозоната и бързо развиващите се икономики на започналия вчера Световен икономически форум в Давос

ради бомбения агентат на летище „Домодедово“.

Сътрудничество срещу кризи

Официална тема на форума е „Споделени норми за новата реалност“. В рамките на форума ще бъде основана „Мрежа за реакция при риск“, с която се

цели евентуалните кризи да бъдат предотвратявани посредством международно сътрудничество. В съвременния свят развиващите се страни и страните от Г-20 се очакват като „новата реалност“, а общите норми са общите правила за сътрудничество в новия глобален ред.

Бъдещето на еврозоната

За разлика от миналата година водещата тема в Давос сега няма да са bankerските бонуси и реформите във финансовата регулация. Един от най-обсъжданите въпроси ще бъде бъдещето на еврозоната и вероятността тя да се разпадне в близ-

ко бъдеще. В допитване на Bloomberg 59% от запитаните инвеститори заявяват, че една или повече от 17-те страни от еврозоната ще напуснат валутния съюз до 2016 г., като 11% очакват това да се случи през следващите 12 месеца (подробности на стр. 18).

Според анализатори опитът на ЕС да успокои пазарите чрез създаването на Европейския фонд за финансова стабилност (EFSF), който да осигури финансова подкрепа до 440 млрд. EUR за нуждаещите се страни от еврозоната, не е постигнал желанието ефект. От своя страна държави като Германия и Франция се противопоставят на издаването на общи облигации на еврозоната, които биха консолидирали дълговете на страните от валутния съюз. Опасенията им са, че това ще се отрази негативно на финансовата стабилност и ще се наложи да поемат негативите на по-неконку-

рентните икономики.

Поглед на Изток

Основно място в дискусиите тази година заема и въпросът със стабилността на Китай и другите нововъзникващи икономики. Политическите и икономическите лидери на форума ще обсъждат как да се поддържа двигателят на растежа, без да се подклажда инфлация. Увеличават се опасенията, че ако инфлацията в развиващите се страни излезе извън контрол, това ще се отрази негативно в световен план заради значението им за икономическото възстановяване.

В дневния ред на форума е отделено и място за проблемите с климатичните промени. Организаторите на форума в Давос дори забраниха в курорта да влизат коли, които отделят въглеродни емисии над 200 г/км и изразходват повече от 9 л гориво за 100 км. □

Резултат Ръст в продажбите на "Руно"

Производителят на вълнен текстил "Руно" отчита ръст в продажбите си към края на четвъртото тримесечие на 2010 г. до 8.4 млн. лв., става ясно от отчета на

дружеството. Приходите от продажби на компанията за последното тримесечие на миналата година са разпределени между приходи от топлоенергия (11.52% от общите приходи от дейността) и от електрическа енергия (83.20%), става ясно от обяснителните бележки към отчета. За периода октом-

ври - декември 2010 г. дружеството реализира счетоводна печалба 1.26 млн. лв., с която дружеството покрива загуби от минали години. От обяснителните бележки към отчета става ясно, че компанията е прекратила една от основните си дейности - производството на вълнени изделия.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Правителството отново ще опита да продаде 11 държавни компании

Този път цената на "Монтажи" ЕАД е намалена с 10 млн. лв., а исканите пари за държавния дял от "Нестле Айс Крийм България" АД са шест пъти повече

Правителството ще направи нов опит да приватизира 100% от "Монтажи" ЕАД. Цената този път е 60 млн. лв., която е с 10.02 млн. лв. по-ниска от предишната. Това показва съобщение на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол (АПСК) за цените на компаниите, които ще бъдат предложени за приватизация на 25-ия централизиран публичен търг (ЦПТ). На него ще бъдат изложени за продаж дялове от 11 дружества.

Пазарът реша

"Цената на "Монтажи" е понижена заради липсата на интерес в предния търг", обясниха за в. "Пари" от АПСК. Участници на пазара обаче прогнозираха, че и този път едва ли ще има интерес към "Монтажи" и пакетът може отново да си остане в ръцете на държавата.

"Приватизацията за такава голяма компания не би трябвало да се прави по този начин, но държавата си решава", каза Цветослав Цачев от инвестиционния посредник "Елана Трединг". Той добави, че при предишния търг са следили компанията само от любопитство, и определи цената от 70 млн. лв. като много висока. "Дали този път ще се продаде "Монтажи", зависи от интереса на инвеститорите, но засега няма заявено намерение за покупка на дружеството", добави Цветослав Цачев. Капиталът на "Монтажи" ЕАД е апортиран в "Държавна консолидационна компания" ЕАД, която от своя страна е 100% собственост на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

По-малко пари

От всички пакети на 11-те дружества, които ще се предложат на 25-ия ЦПТ, държавата очаква да събере 73 млн. лв., което е с 8.7% по-малко от

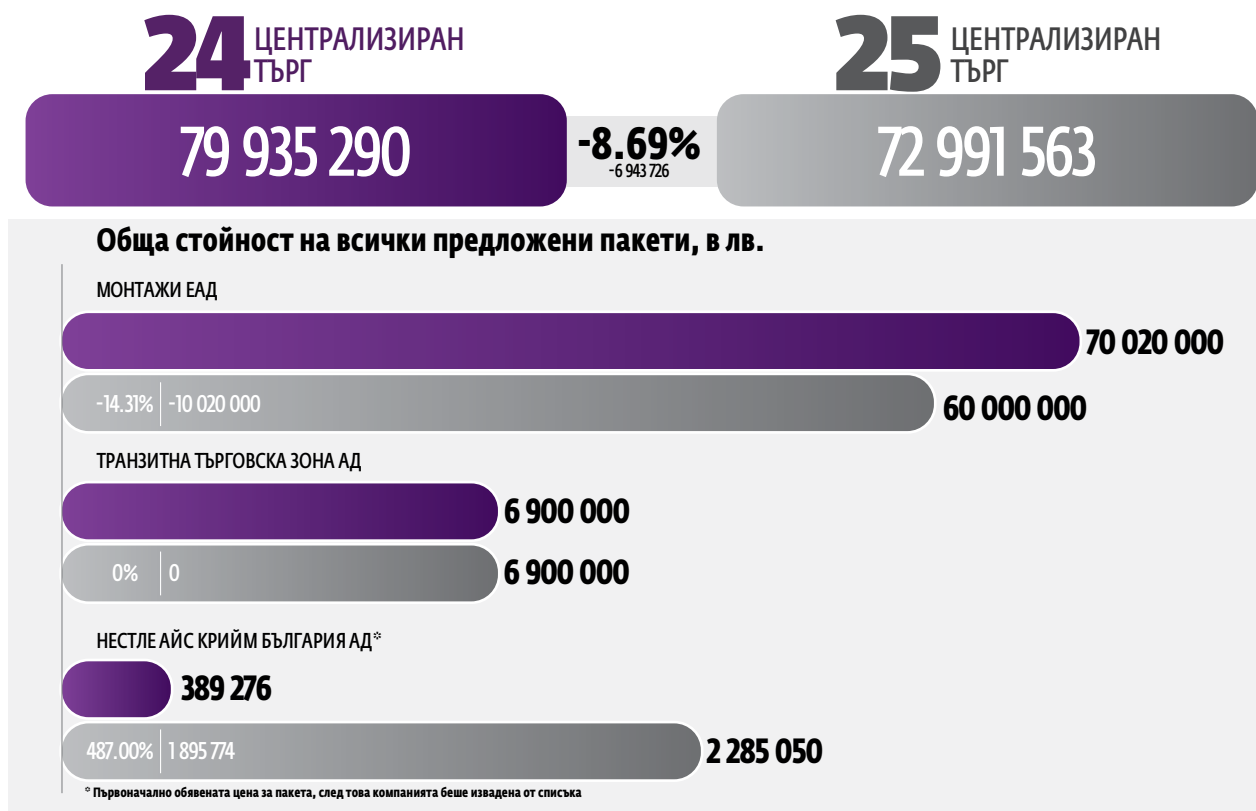
очакваните 79.9 млн. лв. по време на 24-ия ЦПТ. Тогава обаче интересът на инвеститорите беше почти нулев. Очакванията на играчи на борсата и към новия търг не предвещават засилен интерес.

Според съобщението на АПСК 7 от пакетите ще се продадат срещу непарични платежни средства, или т.нар. компенсаторки, а за останалите 4 ще трябва да се плаща кеш. Както и досегашните търгове, така и на предстоящия пакетите ще се продават срещу пари в брой, а срещу по-неатрактивните ще се зануляват компенсаторки. От АПСК обясниха, че четирите компании, които ще се приватизират с пари, са "Монтажи", "Нестле Айс Крийм България" АД, "Свободна безмитна зона-Бургас" АД и "Транзитна търговска зона" АД. Изчисленията на в. "Пари" показват, че останалите седем пакета, които може да се купят с непарични средства, струват общо 656 хил. лв., а атрактивните дружества са оценени на 72.3 млн. лв. Държавата ще търси 3.15 млн. лв. за 19.45% от капитала на "Свободна безмитна зона-Бургас", а 46% от акциите на варненската "Транзитна търговска зона" се оценяват на 6.9 млн. лв.

Рестарт

Сред интересните пакети е и държавният дял от 10.86% в производителя на сладоледи "Нестле Айс Крийм България". Акциите бяха предложени и на предния търг, но малко преди началото му АПСК реши да оттегли пакета. От агенцията заявиха, че засега не могат да коментират защо преди пакетът е бил изваден, като добавиха, че ще има допълнителна информация до края на

Данни за последните два централизиран публични търга (ЦПТ) на Агенция за приватизация и следприватизационен контрол

Визитки Компаниите

"Монтажи" ЕАД е учредена като вогеца фирма в областта на изграждането и монтажа на промишлени и енергийни проекти в страната. Дружеството разполага с недвижими имоти с обща площ 383 000 кв. м и разгънатата площ на сградите 137 000 кв. м, някои разположени в по-големите градове в страната. Дружеството е изпълнило проекти в ТЕЦ "Марица-изток 1" и ТЕЦ "Марица-изток 2", като е участвало и в изграждане на конструкции за столичното метро.

"Нестле Айс Крийм България" е наследник на водещия производител на сладолед у нас - "Делта България" АД. Държавният дял от 10.86%, който ще се предложи за продажба, е собственост на "Ел Би Булгарикум" ЕАД, което е 100% собственост на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма. Извън държавата останалите акции на производителя на сладоледи са собственост на една от най-големите компании от хранително-вкусовия бранш - швейцарската Nestle S.A.

"Свободна безмитна зона-Бургас" АД е разпо-

ложена на терен от 130 га в северната промишлена зона на Бургас. Дружеството притежава няколко сгради с обща застроена площ 473.5 кв. м и 14 склада с обща застроена площ 11 431 кв. м. Предметът на дейност на компанията е товарене, разтоварване и транспортно обработване на необмитени стоки, които се внасят с предназначение за износ, складиране и съхраняване на необмитени стоки, предназначени за износ, обработване на необмитени стоки и др.

"Транзитна търговска зона" АД е разположена в южната промишлена - островна зона на Варна

и разполага с административна сграда със застроена площ 204 кв. м, сграда-КПП със застроена площ 40 кв. м, външни съоръжения, складове, рампа за разтоварване на автомобили и контейнери и инженерна инфраструктура. Предметът на дейност е товарене, разтоварване, претоварване и транспортна обработка на необмитени стоки, които се внасят с предназначение за износ, складиране и съхраняване на внесени необмитени стоки на чужди и наши фирми, обработка на необмитени стоки за износ.

тази седмица.

Сравнение в цената на държавния дял показва, че след като беше оттеглен пакетът от 24-ия ЦПТ, вече цената е повишена близо 6 пъти.

В началото държавата

предлагаше да продаде своите 389 276 акции на цена 1 лв. всяка, а сега цената е увеличена до 5.87 лв. за акция.

Така за близо 11% от "Нестле Айс Крийм България" купувачът трябва

да извади 2.3 млн. лв. При оттегляне на компанията от 24-ия търг от АП заявиха за в. "Пари", че "постъпила допълнителна информация, свързана с уточняване на параметрите по сделките", е причина

да се изтеглят книгата. Сега 6 пъти по-високата цена и вероятното желание на държавата да вземе повече пари може да се окажат добри мотиви за предишното изтегляне.

Атанас Христов

Смяна на модела

Лесното оптимизиране на разходите привлича все повече фирмите към оперативния лизинг за сметка на финансовия

Доскоро непознат и почти непотребен, оперативният лизинг печели все повече привърженици сред международните компании, които оперират на българския пазар. Свитите бюджети, динамичната среда, в която работят много от дружествата в момента, кризисната икономическа ситуация са аргументите, които променят позициите на оперативния лизинг на пазара. А неговата позиция не е много силна. С пазарен дял под 2% сделки по този модел доскоро бяха почти бутикови. Голямата разлика между финансовия и оперативния лизинг е при тежаването на актива в края на договора. Когато именно притежаването на актив се превърне в проблем, идва силният час на оперативния лизинг. Засега този вид лизингови активи се предлагат предимно за автомобили.

Гледната точка на компаниите
Оперативният лизинг е по-гъвкав инструмент по от-

Един различен договор Какво е оперативен лизинг

► Договорите за оперативен лизинг са вид наем на актив. При тях лизингополучателят ползва автомобил или машина за определен период, плаща месечни вноски и след изтичане на договора връща актива на компанията.

► През времето на пол-

зване на активите обслужването им се поема изцяло от лизингодателя. Всеки договор се сключва според желанието на лизингополучателя - той решава какъв тип обслужване да се поеме от финансиращата компания. В някои случаи лизинговите компании поемат дори и разходите за гориво.

► От лизинговите компании обясниха, че това е елегантен начин компанията винаги да има нова и модерна техника или автомобил.

ношение на крайната цена на автомобила, обясниха от "Виваком" причините да го използват. Дружеството е една от най-големите компании, които са сключили договори за оперативен лизинг. Ефективно и гъвкаво управление на разходите е причината от "Кока-Кола Хеленик България" да изберат модела. Въпреки отчитаната тенденция на растеж оперативният лизинг остава слабо развит. По думите на съпредседателя на Българската асоциация за лизинг (БАЛ) Борислав Тодоров причината за това е, че този бизнес е нов за страната. В Западна Европа тези договори са около 85% от всички сключени. У нас

пазарът е напълно различен. Данните на Българската народна банка показват, че към края на септември дялът на оперативния лизинг е 1.64% от общия портфейл. Тенденцията обаче е той да се увеличава, а статистиката показва, че от третото тримесечие на 2009 г. дялът му расте през всяко тримесечие. В края на септември, когато са публикувани последните официални данни на БНБ, общата стойност на оперативните лизингови договори е 70 млн. лв. Статистиката показва, че ако при финансовия лизинг през цялата 2010 г. има намаление на вземанията, при оперативния има ръст.

Привнесена практика

Модата на оперативния лизинг се налага от международни фирми, които започват работа тук. Както всяка привнесена практика, и този вид бизнес ще се развива и ще става по-познат, прогнозираят компаниите лизингодатели. Те признават липсата на ноу-хау и обучени специалисти, които да се занимават с обслужването на лизингованите активи, ако те са различни от автомобили. Сега, ако една голяма фирма иска да сключи договор за оперативен лизинг на индустриално оборудване например, той минава през компанията майка. От Българската асоциация за лизинг обясниха, че той след това се обслужва от българското подразделение. "Рано или късно и ние ще започнем да предлагаме повече активи под формата на оперативен лизинг", обясни съпредседателят на БАЛ.

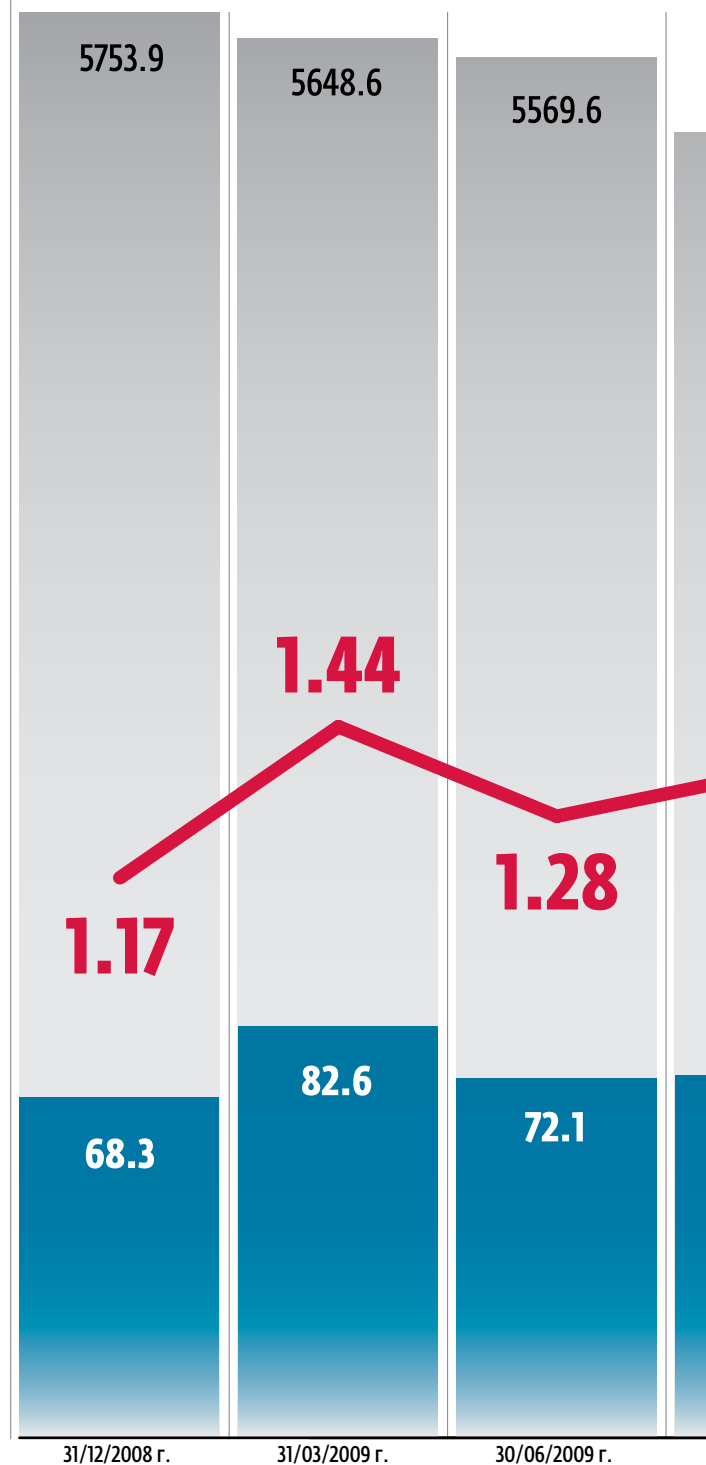
От страна на компаниите спирачка все още е фактът, че предпочитат този продукт, който ползват, да става техен. "Манталитетът на българина и като физическо лице, и като ръководител на компания не е просто да ползват нещо под наем. Ние все още твърде много държим да станем собственици накрая", казва Борислав

Тодоров.

Затова представители на лизингови компании очакват, че оперативният лизинг ще се развие в пълния си капацитет у нас след поне пет години. А дотогава очакванията им са той да продължи бавното превземане на пазарен дял.

Рагослава Димитрова

Динамика в изменението на лизинговия пазар

Прогнози Очакванията за лизинговия бизнес през 2011 г.

► От Българската асоциация за лизинг прогнозираха, че през 2011 г. качеството на портфейлите на компаниите ще се подобри. Очакванията на съпредседателя на асоциацията Борислав Тодоров са, че това ще се случи към средата на годината - дялът на лошите лизингови договори ще спре да се увеличава, а към края на годината се очаква и обръщане на тенденцията и спад на проблемните активи.

► Прогнозите са, че през тази година новите договори в портфейлите на компаниите ще се увеличат с 10-15% в сравнение с реализираните през миналата година.

Оперативният лизинг дава редица предимства

Ние използваме както оперативен, така и финансов лизинг в зависимост от типа дейност в компанията. За дейностите, които не са основни или сърцевинни за бизнеса ни, компанията ползва услугите на специализирани доставчици. Пример е автопаркът на "Кока-Кола Хеленик България", при който ползваме и оперативен (за леки и лекотоварни автомобили), и финансов лизинг (за газокари и ремаркета).

Оперативният лизинг за компанията предлага

"Кока-Кола Хеленик България"

Оперативният лизинг позволява бързо и ефективно планиране и гъвкаво управление на разходите

редица предимства - позволява бързо и ефективно планиране и гъвкаво управление на разходите, особено при фиксирани разходи (фиксирани месечни вноски), включена е цялостна поддръжка и гарантирано качество на предоставяните допълнителни услуги.

Водещ принцип за "Кока-Кола Хеленик България" при избора на вид лизинг - оперативен или финансов - е високото ниво на предоставяне на услугата от страна на избрания доставчик.

Блиц Борислав Тодоров,
съпредседател на Българската асоциация за лизинг

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Очаквам оперативният лизинг тепърва да се развива

Разрастването му зависи и това доколко лизинговите компании ще станат по-гъвкави

► Господин Тодоров, как се развива оперативният лизинг към момента?

- В България за съжаление оперативният лизинг не се възприема лесно от фирмите и при нас основните клиенти са големи корпоративни клиенти, които идват от Западна Европа. Те вече са наясно с предимствата, които оперативният лизинг дава. Делът на този тип лизинг за момента е около 2%. Това е свързано с факта, че пазарът е все още млад, както и със самия манталитет на българина. Ние все още твърде много държим да станем собственици накрая.

► А какви са ползите от този вид лизингови активи?

- Има два-три основни момента. Единият е, че лизингополучателите никога не стават собственици, т.е. те не се занимават със самия актив - какво ще го правят след време, когато вече не би им трябвал. Той си остава за сметка на лизинговата компания. Големият смисъл на оперативния лизинг е някой

външен да поеме управлението на автопарк, ако говорим за моторни превозни средства, или определен набор от машини за индустриално производство, транспортна строителна техника и др. Лизинговата компания при оперативния лизинг е тази, която поема тези ангажменти. Тук е мястото на гъвкавостта на лизинговата компания да може да включва в договорните отношения доставчика на лизинговата техника или продавача.

На Запад има ясна концепция кой какво прави и всяка дейност, която не е присъща за компанията, е аутсорсната.

► Колко по-скъп е оперативният лизинг от финансовия?

- Нещата са несравними. За лизинговата компания няма особена разлика. Разликата е от това, че ние предлагаме съвсем различна услуга. Цената на оперативния лизинг се оскъпява от допълнителните услуги, които си избират клиентите. А ние ползваме услугите на външни компании, плащаме им на тях и освен това добавяме и цената на труда на нашите служители. При оперативния лизинг всеки клиент избира какво да му

бъде включено в услугите.

► Има ли сигнали, че клиентите, които искат оперативен лизинг, ще се увеличат?

- Прогнозите ни са, че ще се увеличават все повече. Все повече български компании започват да се управляват по стандарти, които ние наблюдаваме в Западна Европа. Като всяка друга привнесена практика и това ще бъде привнесено. Хората ще започнат да разбират колко е важно нещо тотално да излезе извън задълженията им. Оперативният лизинг разговарва три звена на компанията - ръководството, счетоводството и ако има отдели по контрол, както и отделът по управление на автопарка например.

► Какви тенденции се очертават?

- Към средата на годината лизинговите компании ще станат по-гъвкави. Това не означава, че сега лизинговите компании са спрели да финансират и са изчезнали, както често ни упрекуват. Това не е така - всеки проект, който показва жизнеспособност, го подпомагаме и инвестираме в него.

Рагослава Димитрова

Договорите позволяват по-лесно оптимизиране на разходите

Компанията ползва автомобили само по оперативен лизинг. Причината е, че той е по-гъвкав инструмент по отношение на крайната цена на автомобила (при договаряне на висока остатъчна стойност). Оперативният лизинг осигурява и техническата поддръжка на база "пълно сервизно обслужване" като логично допълнение към месечната вноска. Той улеснява компанията да се освобождава от ненужните ѝ вече

"Буваком"

коли без излишни разходи и ангажменти. Това са основните предимства, които отчитаме при ползването на този вид активи.

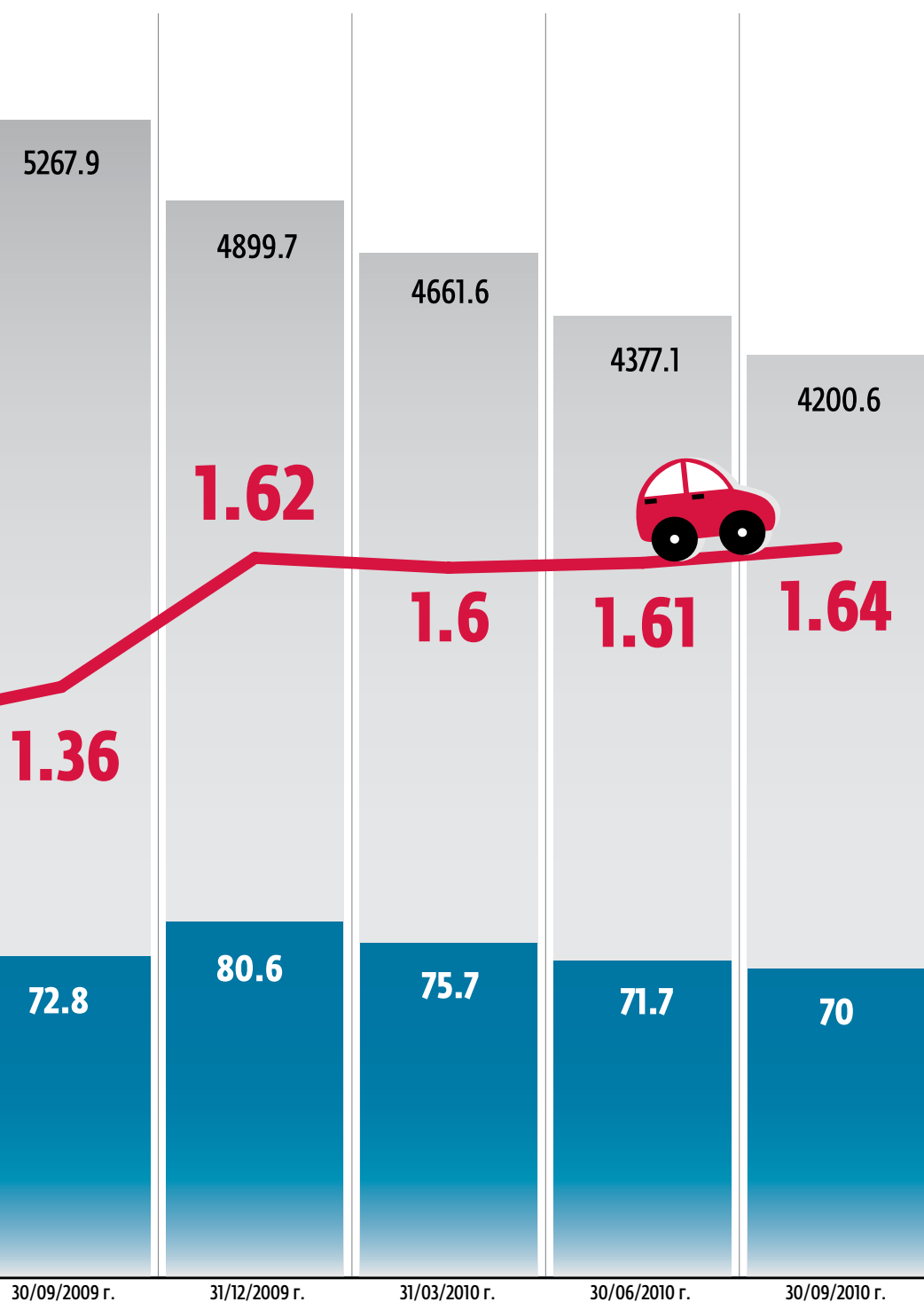
Практиката показва, че тези договори позволяват по-лесно да се оптимизират разходите на компанията. Финансовата политика на всяка компания пък

предопределя дали иска да вижда разходите си за автопарк като пасив (оперативен лизинг) или като актив (финансов лизинг). Тези две основни неща са и в основата на решението, което всяка фирма взема за себе си при решението дали да използва оперативен или финансов лизинг. И двата варианта имат своите предимства и решението за финалния избор се взема в контекста на вътрешнофирмената организация.

Дял оперативен лизинг (в %)

Оперативен (в млн. лв.)

Финансов (в млн. лв.)

Colliers очаква появата на нови инвеститори на имотния пазар

Компанията прогнозира, че в следващите две години в София няма да има нови молове

► Атанас Гаров, управляващ директор на Colliers International, смята, че освен нови инвеститори в имот ще се появят и нови наематели

Нови инвеститори и наематели ще навлизат на имотния пазар, съобщиха от международната компания Colliers International. Новите играчи ще са по-скоро чужди и ще правят вложенията си в офисния, търговския и жилищния сегмент.

Нова тенденция
Голямото преместване на

компаниите ще продължи и през тази година. Те ще сменят старите си офиси с по-нови и на по-добри места. При офисния сегмент обаче има нова тенденция. При преместване някои компании наемат по-големи, а не по-малки площи, както беше през 2009 г. "Ако компания досега е ползвала офис от 1000 кв. м, то сега наема 1200 кв.

м", обясни Антон Славчев, мениджър "Офис площи" в Colliers International. Това обаче се прави само от компании, които смятат да работят дългосрочно в България. Славчев допълни, че когато се сключват 5-годишни договори за наем, в началото има до няколко месеца с безплатен наем, а през останалите месеци от първата година наемът е

по-нисък, а през втората и третата има увеличение от 15-20%. Свободните офис площи в София достигат 25.4%, или около 280 000 кв. м от 1.3 млн. кв. м.

Евтини модни марки

При търговските площи като наематели ще навлизат модни марки от нисък ценови клас, софтверенд кери магазини, т.нар.

► Наемни нива за съвременни индустриални площи (EUR/кв. м)

Пазар	София	Пловдив	Варна	Русе
Първокласни локации	4.5	3.5	3.8	3.5
Второкласни локации	2.8	2	2	2

Източник: Colliers International

► Наемни нива на търговски площи (EUR/кв. м) *

Местоположение	София	Пловдив	Бургас	Варна
Търговски центрове и молове	37	22	22	22
Главни търговски улици	65	35	26	31

Източник: Colliers International

* Това са приблизителни наемни нива, които може да се постигнат при нов договор за наем за помещение от 100 кв. м. Не се включват такси, данъци и т.н.

квартални супермаркети. Очаква се и ръст на хипермаркетите, които не са в сегмента на хранителните стоки. "Ще се развиват и т.нар. хибридни концепции - кафенета и книжарници, мода и изкуство и т.н.", каза Иглика Йорданова, мениджър "Търговски площи". Нови молове в следващите 2 години в София обаче няма да бъдат отваряни.

Магазините по главните търговски улици загубиха някои от наемателите си, но имат нови. Свободните площи в София са 10%, като те са без промяна през последните няколко години.

Луксозните жилища ще поскъпват

"Очакваме да се появи и недостиг на имоти от средновисокия и високия ценови сегмент в София", обяви Татяна Емилова, мениджър "Жилищни имоти" в компанията. Според нея дори е възможно да има ръст в

цените при този тип имоти от ново строителство. Сега цените им се движат между 1000 и 1900 EUR на кв. м за жилища в кв. "Изток" и южните квартали на София. Купувачи на такива имоти са хора със собствен бизнес или мениджъри в български и чужди компании.

Логистиката

И при логистичните площи, както при офисните, компанията ще наемат по-нови помещения. Цените за София са от 4.8 EUR на кв. м за първокласна локация и за второкласна - 2.8 EUR на кв. м. Най-търсени са складови помещения с площ около 1000 кв. м. Районите около София и Варна са най-развити по отношение на логистичните бази. Според експертите от Colliers International въпреки стратегическото си местоположение Русе все още не може да се наложи като ключов логистичен център.

Красимира Янева

Близо 2% от Корпоративна банка смениха собственика си

Сделката донесе 8.1 млн. лв. за все още неизвестния продавач

Сделка за близо 2% от Корпоративна търговска банка се сключи на фондовата борса. С единична поръчка през капиталовия пазар преминаха 115 909 акции на цена от 69.9 лв. за брой. Така оборотът в сделката беше 8.1 млн. лв., а оценката на банката достигна малко под 420 млн. лв.

Акционери
Делът е много близо, но е над това, което притежава EFN-International financial

ventures limited.

Почти идентичен дял, но малко над продаденото, притежава и българската компания "ТЦ Институт по микроелектроника". Дружеството беше един от водещите акционери в КТБ преди влизането на Оманския държавен резервен фонд. Тогава то участва в механизма по смяна на собствеността, в резултат на което делът му силно намалю до сегашните.

Продавачът и купувачът може и да не станат ясни, тъй като изтъргуваният дял е под 5% и инвеститорите не са задължени да обявят транзакцията. Позицията на банката много дълго време беше изключително слаболиквидна.

чително слаболиквидна.

Прегишна сделка

Това обаче е втора по-голяма сделка с акции на Корпоративна търговска банка за последните 2 месеца. В началото на декември на официалния пазар на Българската фондова борса имаше сделка за близо 3% от банката. Тогава като купувачи бяха обявени Fata Assicurazioni Danni и Fata Vita, компании от групата на италианския застраховател Generali. Първото дружество е мажоритарен собственик на българската застрахователна компания "Виктория", където член на надзорния съвет е мажоритарният собственик на КТБ Цветан Василев. ■

Ръст в приходите от продажби на КРЗ "Одесос"

Печалбата на дружеството в края на годината обаче намалява

Кораборемонтният завод "Одесос" отчита увеличение в приходите си от продажби до 30 млн. лв. в края на декември 2010 г. спрямо 29 млн. лв. за предходната година. Това става ясно от неконсолидирания отчет на дружеството, представен пред Българската фондова борса.

Печалба

Въпреки увеличението в приходната част обаче печалбата на компанията се свива до 3 млн. лв. спря-

мо отчетените близо 3.2 млн. лв. за края на 2009 г. Според обяснителните бележки към отчета от началото на годината към четвъртото тримесечие на 2010 г. в КРЗ "Одесос" АД са ремонтирани общо 47 кораба - 43 чуждестранни и 4 български. Общата стойност на извършените ремонти от голям кораборемонт е за 28 млн. лв.

Ликвидност

Основен вътрешен източник на ликвидност в дружеството са материалните запаси и наличните парични средства. Налице е запазване нивото на материалните запаси в сравнение с предходната

година, същото не може да се каже за паричните средства, които намаляват в сравнение с предходната година.

Дружеството отчита спад на приходите си от разликите в курсовете на валутите. За миналата година те са били за 1.8 млн. лв. спрямо 4.7 млн. лв., отчетени за същия период на 2009 г.

30

► млн. лв. е печалбата на Кораборемонтния завод "Одесос" за 2010 г., показва отчетът на дружеството

Toyota изтегля Avensis и Lexus заради опасност от теч на гориво

Около 1.7 млн. автомобили имат проблем с горивните тръби, повечето от тях са в Япония

Японската автомобилна компания Toyota Motor обяви, че ще изтегли от пазара около 1.7 млн. коли в целия свят заради съмнения за възможен теч на гориво. С това общият брой на проблемните автомобили от есента на 2009 г. досега ще достигне близо 16 млн., което ще попречи на усилията на Toyota да възстанови името си на качествен производител.

Модели

Около 1.2 млн. коли ще бъдат изтеглени в Япония и 421 хил. в други страни. Според съобщение на японското транспортно министерство в горивните тръби има опасност да се появят малки пукнатини, които, ако не бъдат оправени, може да се разширят и да доведат до изтичане на гориво. Общо 140 такива случая са били регистрирани в Япония, но няма инциденти заради дефекта. Проблемът засяга Avensis и Lexus, както и някои модели, които се продават на вътрешния пазар. Това е най-масовото изтегляне на автомобили на Toyota за последните шест години, каза говорител на компанията. Не беше обявено колко ще струва операцията на производителя.

Серия от дефекти

За последната година и половина Toyota на няколко пъти оттегля коли от употреба по различни причини. Започна се с дефектни постелки за под, които може да блокират педала за газта. Последваха проблеми със самия педал, системата за управление на двигателя, спирачката и горивната

помпа на различни модели. Това доведе до щателни разследвания в САЩ, където компанията беше обвинена за редица катастрофи, включително за няколко смъртни случая.

Миналия месец Toyota се споразумя с щатските власти да плати рекордна глоба от 32.4 млн. USD заради това, че не е инфор-

мирала навреме органите за откритите дефекти и не взела достатъчно бързо мерки да ги поправи. Общо досега компанията е платила близо 50 млн. USD глоби в САЩ, включително санкция от 16.4 млн. USD миналия април.

Угар по имугжа

Въпреки че сега ситуацията

е различна от миналата година, поредното изтегляне на коли неизбежно ще се отрази на имиджа на компанията, който традиционно се крепи на качеството. Toyota е единственият автомобилен производител, който отчете спад на продажбите в САЩ за 2010 г. Все пак за трета поредна година компанията запази лидер-

16

▶ млн. ще стане броят на изтеглените автомобили от Toyota за последната година и половина

140

▶ случая с дефектни горивни тръби са били регистрирани в Япония, но няма инциденти

8.42

▶ млн. автомобили е продала Toyota през 2010 г., с което си запазва лидерството прег GM

▶ Има опасност от появата на пукнатини в горивните тръби на моделите Lexus и Avensis, казаха от Toyota

ството си в световен мащаб с общо 8.42 млн. пласирани автомобили. След нея се нареди някогашният първенец General Motors с 8.39 млн. продадени коли. За текущата финансова година, която приключва през март, Toyota очаква да отчете оперативна печалба в размер на 380 млрд. йени (4.6 млрд. USD).

Брюксел блокира сливането на Olympic и Aegean

Сделката би нарушила антиitrustовите правила, тъй като двете авиокомпани държат 90% от пазара в Гърция

Европейската комисия блокира сливането между гръцките авиокомпани Olympic Air и Aegean Airlines, тъй като това би създавало монопол при въздушните превози на местния пазар. Обединението щеше да доведе до „повисоки цени за 4 от 6 млн. гръцки и европейски потребители, които пътуват до и от Атина всяка година“, се казва в официалното съобщение на ЕК. Това е първото такова решение от 2007 г. насам, когато комисията забрани на нископартитния превозвач Ryanair да придобие Aer Lingus.

Квазимонопол

Двата превозвача държат над 90% от въздушните превози в Гърция. Това щеше да направи невъзможно навлизането на нови авиокомпани на пазара, които да конкурират ценово

4

▶ млн. гръцки и европейски потребители пътуват от и до столицата Атина всяка година

общата компания, смятат в Брюксел. „Сливането на Aegean и Olympic щеше да създаде квазимонопол в Гърция и по този начин да доведе до по-високи цени и по-ниско качество на обслужването за гръците и туристите, които пътуват между Атина и островите“, каза еврокомисарят по конкуренцията Хоакин Алмуня. Двете компании държат линиите между столицата и втория по големина град в Гърция Солун, както и между Атина и някои от най-известните курорти в страната, като Крит, Родос и Санторини.

Недостатъчни отстъпки

Двете компании бяха предложили да се откажат от слотове си за излитане и кацане на гръцките летища, но спо-

ред ЕК това не е достатъчна компенсация, тъй като на местните аеропортове няма такъв силен трафик, както на другите транспортни възли. „Направихме всичко възможно да намерим решение, но за съжаление предложените от компаниите отстъпки нямаше да защитят адекватно интересите на 4-те милиона потребители, които пътуват по тези маршрути“, обясни Алмуня.

Втори опит

Olympic и Aegean обявиха плановете си за сливане преди година. Като основна причина за намеренията си те изтъкнаха тежката икономическа ситуация в страната. Няколко месеца по-късно Гърция поиска международна спасителна помощ в размер на 110 млрд. EUR.

През март 2009 г. Aegean се опита да купи Olympic, но правителството избра Marfin Investment Group въпреки по-ниската оферта. Решението беше продиктувано именно от съмнения, че сделката може да се окаже в нарушение на антиitrustовите закони. □

▶ Сделката щеше да наруши интересите на потребителите, тъй като можеше да доведе до по-високи цени и по-ниско качество, обясни еврокомисарят по конкуренцията Хоакин Алмуня

Регионални индекси

Пореден скок за водещия индекс у нас

Sofix: 396.60↑ **+1.22%**

Сръбският пазар беше с най-слаб резултат

BELEX 15: 754.42↑ **+0.70%**

Борсата в Македония отчете най-силния ръст в региона

MBI 10: 2702.19↑ **+4.16%****Резултат****„Вратица“ АД**

► Врачанският производител на памучни прежди е реализирал с 65.2% по-малко приходи от продажби през миналата година, като показателят намалява до 138 хил. лв. Общите приходи са 2.7 млн. лв., като 2.6 млн. лв. са положителни разлики от промяна на валутни курсове

Акция на деня**"Стара планина"**

6.2%

► поскъпнаха книгата на „Стара планина Холг“, което направи холдинга най-печелившата позиция в базата на Sofix

Световни индекси

Германският индекс обърна посоката

DAX: 7127↑ **+0.79%**

Американският бенчмарк се повиши

↑ **Dow Jones: 11 985**↑ **+0.06%**

Технологичният индекс последва оптимизма

Nasdaq: 2736↑ **+0.61%****Суровина****Природен газ**

► Фючърсите на природния газ продължиха да се понижават и вчера заубиха нови 1.8%, което е трети пореден спад. Цената на суровината се понижи заради прогноза за хубаво време в началото на февруари

Стока на деня**Злато**

0.5%

► се понижиха фючърсите на златото до 1325.30 USD/тр.у. Във вторник ценният метал се срива до най-ниското си ниво от 27 октомври 2010 г.

Цената на петрола остана близка до 8-седмично дъно

Спекулации, че Федералният резерв на САЩ ще продължи с мерките за стимулиране на икономиката, донесоха скок на суровината в ранната сесия, но после цената се върна на 86 USD за барел

Цената на суровия петрол остана на нивата, близки до осеммесечното дъно, като котировките на черното злато се движеха почти без промяна по време на сесията вчера.

В ранната електронна сесия в Ню Йорк фючърсите на американския лек суров петрол с доставка през март се повишиха слабо до 86.24 USD за барел, като се отлепиха малко от двумесечното дъно, достигнато на 25 януари. По време на сесията във вторник нефтът достигна най-ниската си стойност от 30 ноември 2010 г. насам, след като редовната сесия в Ню Йорк донесе силен спад от 1.9% на суровината и стопи цената ѝ до 86.19 USD за

барел. Спадът в цената на петрола в последните няколко сесии се засили след коментарите на Саудитска Арабия, че Организацията на страните износителки на петрол ОПЕК може да увеличи производството и износа на суровината, в случай че очакванията за ръст в тазгодишното търсене на нефт се оправдаят.

Предварителните нагласи за очакваните късно снощи данни за петролните запаси на САЩ предвиждаха, че най-голямата световна икономика ще отчете с 1.2 млн. барела по-високи запаси на нефт. Тези очаквания също дадоха повод на спекулантите да продават фючърсите на черното злато.

В последните дни на старата година и първите дни на новата 2011 г. суровият петрол покоряваше връх след връх, като на 3 януари тази година докосна 92.58 USD за барел, което е най-високата му дневна стойност от 7 октомври 2008 г., показват изчисленията на агенция Bloomberg.

Вчерашната сесия стартира обещаващо и петролът

добави 0.9% на фона на очакванията, че щатската централна банка ще изкупи дългови книжа за 600 млрд. USD, тъй като това е необходимо за повишаване на заетостта. След това обаче цената се върна почти на нивата на затваряне от вторник след спекулации, че Федералният резерв на САЩ ще продължи със стимулиращите мерки за икономиката, и на фона на очакванията за ръст на втори пореден седмичен ръст те доведоха до незначително повишение на черното злато. Ръстът се забави и заради очакванията, че щатските доставки на петрол ще се повишат за втора поредна седмица.

В Лондон сортът Брент се представи далеч по-добре, след като се повиши с 1.3% и достигна 96.45 USD за барел. Ръстът само за ден беше 1.20 USD за барел. Разликата в цената между американския лек суров петрол и сорта Брент е 10.21 USD, като се доближава до най-високата си стойност от февруари 2009 г. насам.

Атанас Христов

Валутна търговия

► Еврото продължи да се повишава спрямо американския долар и по време на вчерашната търговия на международните пазари единната европейска валута достигна 1.3722 долара за евро, което е най-високата стойност от 22 ноември насам

СНИМКИ BLOOMBERG

Sofix върви уверено към нивото от 400 пункта

От началото на годината водещият индекс на Българската фондова борса е добавил 9.5% към стойността си

Водещият индекс на Българската фондова борса Sofix продължи възходящото си движение и уверено се запъти към пробив на нивото от 400 пункта. Вчерашната сесия на капиталовия ни пазар донесе четвърто поредно повишение на бенчмарка, което изведе измерителя до 396.60 пункта.

Така Sofix достигна най-високата си стойност от 17 май 2010 г., когато индексът на българските сини чипове се срива под 400 базисни точки. от началото на годината бенчмаркът на капиталовия пазар у нас е имал само четири сесии с понижение, а 14 са му донесли ръст.

За по-малко от месец от началото на годината Sofix

е добавил 9.5% към стойността си.

Вчерашната сесия донесе повишение и за останалите индекси на БФБ. Най-силен ръст отчете измерителят на фондовете за имоти BGREIT, който се повиши с 1.54% до 46.83 пункта.

Широкият BG40 добави 1.02% до 123.23 базисни точки, а равнопретегленият BGTR30 се изкачи с 0.58% до 333.67 пункта.

Най-силен ръст при компаниите добавиха книгата на „Пампорово“ АД, които се повишиха с 30.68% до 8 лв. за акция. На другия полюс бяха дяловете на троянската „Елма“ АД, които се сриваха с 35.62% до 1.545 лв. за акция.

Най-търсени бяха книгата на синия чип „Софарма“ АД, след като инвеститорите прехвърлиха 236 478 лота на фармацевтичния холдинг. Книжката на компанията не промениха цената си и затвори на 3.91 лв. за акция.

Двойно са се увеличили хората, пазаруващи онлайн

Книги, филми и музика са се продавали най-много през мрежата миналата година

Броят на българите, пазаруващи в интернет повече от веднъж месечно, се е увеличил близо два пъти в последната година - от 13% през ноември 2009 на 22% през ноември 2010 г. Това показва проучване на "Гемийс България", изготвено по поръчка на компанията за онлайн търговия Allegro Group, собственик на няколко онлайн магазина, сред които aukro.bg и pazaruvaj.com. Изследването показва също, че намалява броят на тези, които пазаруват само веднъж годишно, както и броят на пазарувалите онлайн само веднъж в живота си. 7% от потребителите правят пет или повече покупки на месец.

Повишено потребителско доверие

Проучването на "Гемийс" показва, че в периода ноември 2009 - ноември 2010 г. потребителите, които все още не пазаруват онлайн, са повишили интереса си към няколко типа стоки, предлагани в интернет: детски дрехи, играчки и аксесоари, хранителни продукти, мебели и обзавеждане. Според анализаторите увеличената честота на покупките през интернет свидетелства за повишаващо се доверие от страна на потребителите към този тип транзакции. Бързината на пазаруване се оказва от решаващо значение. Хората предпочитат да купуват на момента, вместо да участват в търгове с наддаване. Онлайн магазините са популярно място за извършване на покупки при 83% от потребителите. Пазарът засега остава локален - 58% от българските онлайн купувачи предпочитат мест-

ните интернет магазини, а в 38% от случаите пазаруват и в международни сайтове. Характерна особеност в поведението им е активното проучване на цени и сравняване на артикули в интернет с цел намиране на най-изгодното предложение. Данните на изследването сочат за лидер по брой посещения сред сайтовете за сравняване на цени pazaruvaj.com.

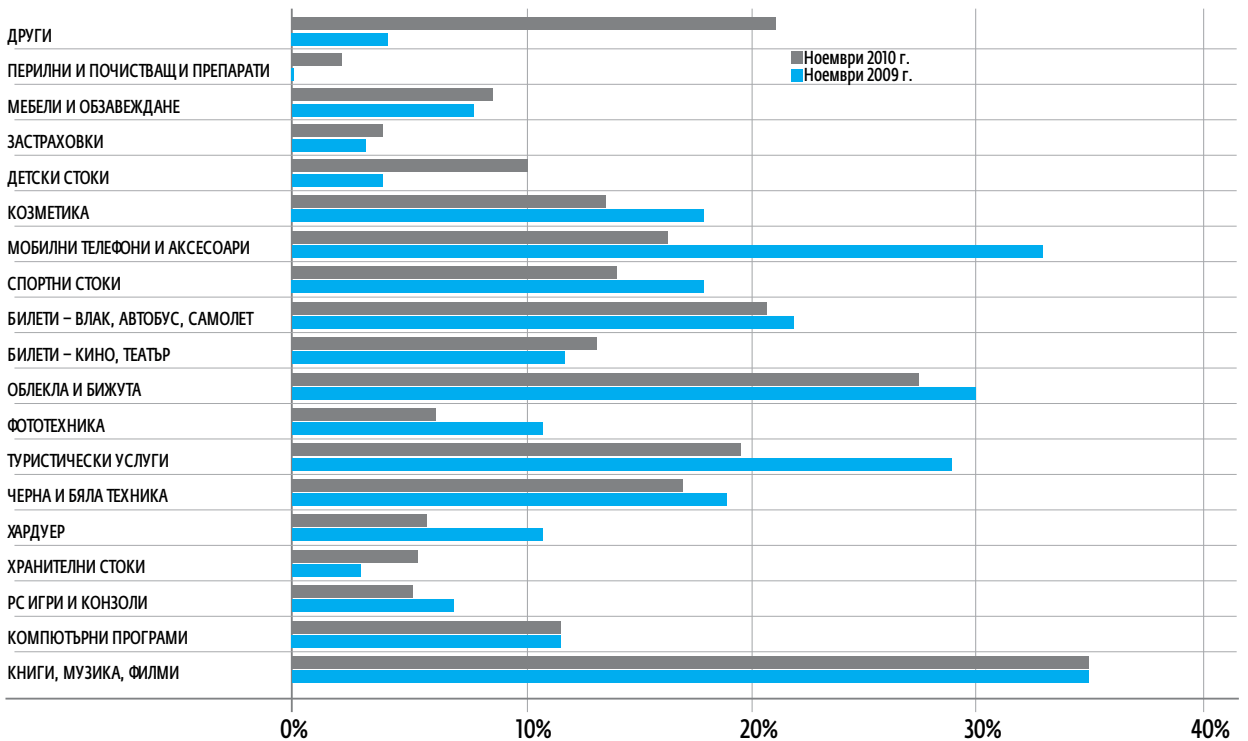
Шопингът не е само за млади

Към момента мъжете остават по-активни като онлайн купувачи, но разделението не е сериозно - от хората, които са пазарували онлайн поне веднъж, 47% са жени. Противно на наложеното мнение, онлайн пазаруването не е запазена територия за най-младите интернет потребители. Близо четвърт от купувачите са на възраст между 36 и 45 години, подобен е и дялът на хората в групата 18-25 и 26-35 години. 82% от хората, които пазаруват онлайн, ползват интернет всеки ден или почти всеки ден. Не е изненадващо, че 60% от ползващите онлайн магазините са работещи, 4% са домакините, 4% са пенсионерите. Сериозна е също частта на студентите - 17%. Доходите на близо 13% от пазаруващите в интернет са между 1000 и 2000 лв., но болшинството е с месечни доходи в рамките на 500-1000 лв. (22%) и 100-500 лв. (21%).

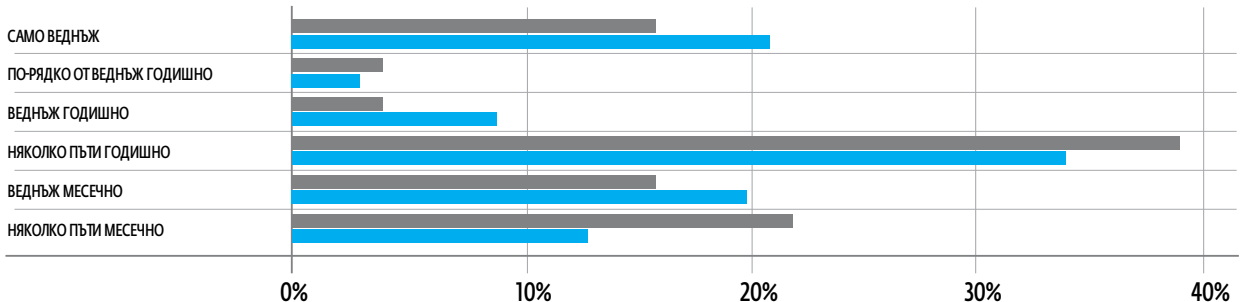
Начини на плащане

Сред начините на плащане онлайн най-предпочитана остава възможността за наложен платеж. Както и през 2009 г., кредитните карти се нареждат на второ място като възможност за плащане онлайн. Банковият превод е най-удобен за хората, които пазаруват няколко пъти годишно. Пазаруването на стоки и услуги през мобилен телефон все още

Какво бихте купували, ако решите да пазарувате онлайн?

Колко често пазарувате онлайн?

е рядкост. Класацията води групата на младите интернет потребители между 18 и 25 години, където отговорилите положително са 16%. Нивото на доходите е в пряка връзка с пазаруването през мобилния телефон. 15% от потребителите с доходи над 1000 лв. имат опит с такава покупка, докато хората с доходи между 500 и 1000 лв. са 9%. Процентът пада рязко при потребители с по-ниски доходи.

Пламен Димитров

Проучването Анкетирани са 800 онлайн потребители

► Проучването е провеждано от "Гемийс България" ЕООД по поръчка на Allegro Group в периода 26 ноември - 3 декември 2010 г. и в него са участвали 800 онлайн потребители.
► Данните са обработени

по метода на претеглянето според актуални национални статистически данни за онлайн потребителите по пол, възраст, честота на ползване на интернет и др.

► Според данните от проучването най-популярният сайт в тази сфера сред българските онлайн потребители е платформата за продажби aukro.bg.
► В изследването се посочва, че това е първият уеб-

сайт, за който се сещат пазаруващите през мрежата, когато мислят за онлайн магазин или аукцион.

► Все по-голям брой от преговоренията там са от професионални търговци.
► Сайтовете за колективно пазаруване отчитат висока познаваемост.
► От своя страна страниците за малки обяви се радват на популярност сред 22% от пазаруващите онлайн.

Според инвеститори еврозоната може да оредее до 5 години

► Според председателя на ЕЦБ Жан-Клод Трише напускането на еврозоната на някой от членовете ѝ е "абсурдна хипотеза"

СНИМКА REUTERS

Мрачната прогноза засилва натиска върху правителствата, които трябва да насочат повече усилия за справяне с дълговата криза

Поне една държава ще напусне еврозоната през следващите пет години, а Гърция и Ирландия ще фалират. Това показва проучване на агенция Bloomberg сред 1000 инвеститори, 59% от които са посочили, че една или повече от 17-те страни от еврозоната ще напуснат валутния съюз до 2016 г.

Други 11% пък са още по-крайни в прогнозата си, като посочват, че това може да се случи още в рамките на следващите 12 месеца. Тази мрачна прогноза засилва натиска върху правителствата, които трябва да увеличат усилията си за справяне с дълговата криза.

Залози

Участниците в анкетата са били разделени в мнението си дали Португалия ще фалира. По-голяма част от тях обаче са гласували доверие на Испания. Няколко от членовете на еврозоната не са следвали правилната политика и сами са си причинили

проблемите, смятат инвеститорите. Според професора по икономика Нуриел Рубини това, което се случва във валутния съюз, е един от най-големите рискове за световната икономика.

Абсурд

Много е трудно да си представим сценарий, при който еврото ще рухне, казва Кенет Брукс, старши икономист в британската финансова група Lloyds. Политическата инвестиция в проекта е твърде голяма, а европейският дългов пазар е най-големият в света в момента, предупреждават анализаторите.

Според председателя на Европейската централна банка Жан-Клод Трише идеята някоя от страните да напусне еврозоната е "абсурдна хипотеза". Германският канцлер Ангела Меркел пък заяви, че ще бъде направено всичко, което е необходимо, за подкрепа на единната европейска валута.

11%

► от инвеститорите смятат, че до една година страните в еврозоната ще намаляват

Производителите на процесори очакват годината с яростна конкуренция

Войната между двете най-големи компании Intel и AMD започна веднага след новогодишните празници, а печелившите от нея ще бъдат крайните потребители

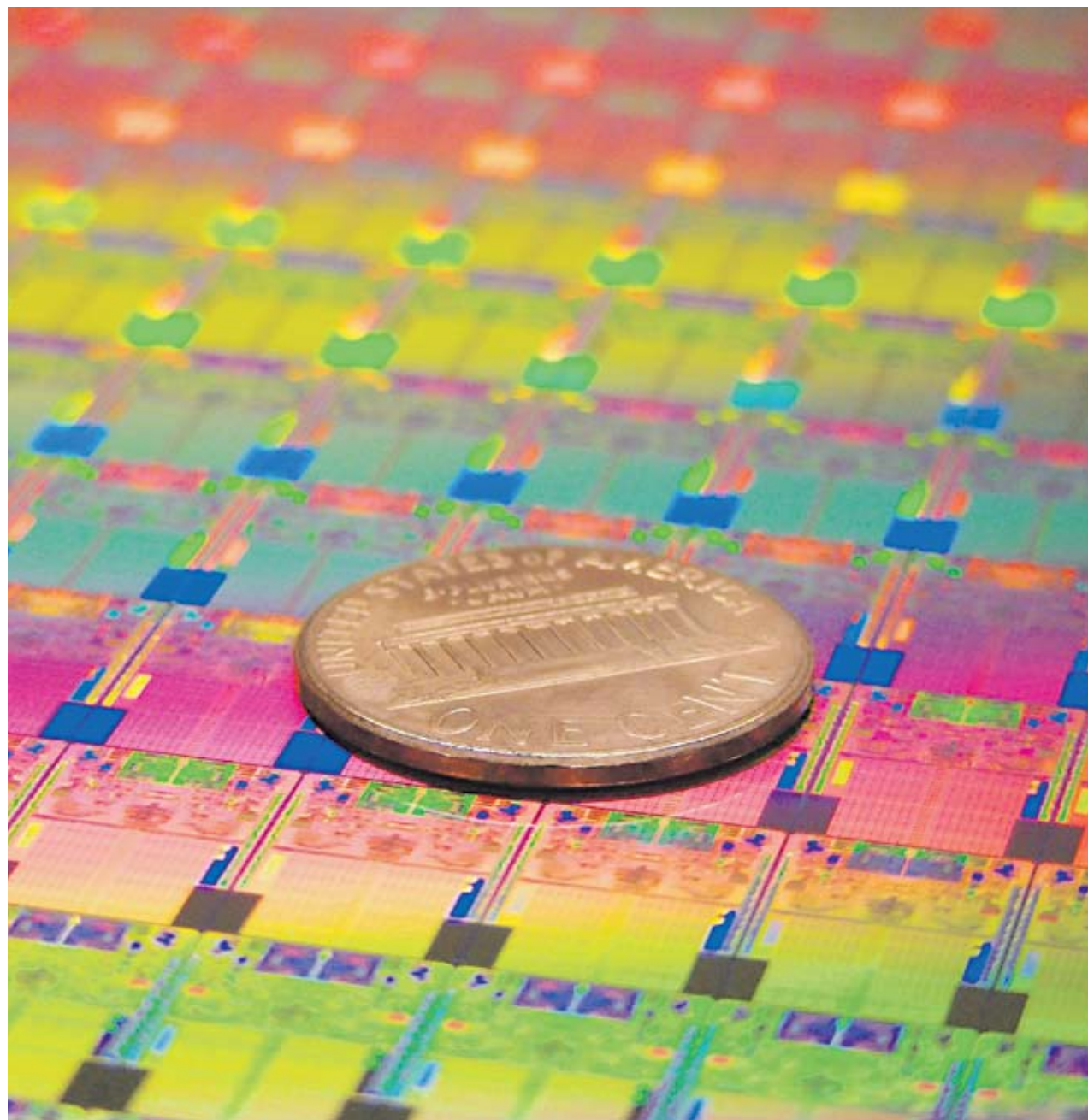
След силните резултати през миналата година производителите на чипове вече отправиха поглед към 2011 г., като започнаха да се надпреварват с нови предложения. На прозелото се в началото на годината в Лос Анджелис технологично изложение CES Intel представи второто поколение процесори от серията Intel Core. Портфолиото на компанията включва 29 процесора от ново поколение, използващи архитектурата Sandy Bridge, чиято продажба ще започне в средата на първото тримесечие на 2011 г. Процесорите ще бъдат снабдени с новата графична подсистема (HD2000 или HD3000), както и контролери за паметта и графични приложения. Така скъпи процесори ще може да бъдат използвани в системи от нисък и среден клас, без да водят до прекомерно надуване на цената ѝ.

Ответен удар

AMD от своя страна възлага силни надежди на новите си процесори Fusion и развитието на отдела им за видеопроцесори ATI, които успяха да излязат пред основния си конкурент Nvidia в последното тримесечие на 2010 г. AMD се отказа от ATI бранда и последното поколение видеокарти на компанията са брандирани като AMD.

Fusion революция

AMD представи ново поколение хибридни компютърни процесори с кодово име Fusion в края на миналата година. Те комбинират функционалността и възможностите на GPU и CPU процесорите в едно. До този момент единственото решение за комбиниран чип

► Процесорите, използващи Sandy Bridge микроархитектурата, са разработени на 32 nm технология и имат капацитета за скорост до 3.40 GHz за всяко от ядрата

СНИМКИ BLOOMBERG

беше интеграция на видеоускорител в процесора на дънната платка.

Централният и графичният процесор във Fusion са разположени на един и същ кристал, който поддържа пакета с инструкции за 3D приложения DirectX 11 и има вграден изчислителен модул за възпроизвеждането на HD видеофайлове. Основното преимущество от комбинацията на двата чипа е занижаването на изисква-

ната от системата електроенергия. Това ще има пряко отражение върху периода на автономна работа за мобилните устройства, както и по-ниската им цена заради отпадането на нуждата от купуване на отделен видеоускорител.

Очакван геблом

Според AMD първите устройства, изградени на базата на процесорите Fusion, ще се появят на пазара в

края на първото тримесечие на тази година. Компанията разработва няколко линии от процесора в зависимост от предназначението му - за настолни компютри, нетбукове, лаптопи и таблети. Най-енергоспестяващият от процесорите е с потребление от 9 вата, което е двойно по-малко от това на конкурентните продукти. AMD очакват да навлязат с Fusion и на пазара за бюджетни работни станции и сървърни системи

с двудрената му версия.

Черна визия за конкурентите

ATI - звеното на AMD за видеокарти, изпревари с 2% основния си конкурент Nvidia по продажени видеокарти в последните месеци на изминалата година. Двете най-големи компании си разпределиха пазара на 51 и 49%. В началото на миналата година съотношението беше 59 към 41%

в полза на Nvidia.

В същото време пазарът за вградени видеоускорители продължава да бъде доминиран от Intel с 54%. На второ и трето място са AMD и Nvidia с 24.5 и 20%. Като причина за отслабването на пазарните си позиции Nvidia посочва високата себестойност на чиповете памет, довела до рязко повишаване на цените на новите модели видеокарти, както и нестабилната икономическа обстановка в Европа и Китай.

Ново поколение чипове за 3D

Въпреки негативната за Nvidia тенденция компанията направи твърда заявка да се върне на челната позиция с пускането на пазара на първия в света двудрен видеоускорител от серията Tegra. Чипът от ново поколение е разработен специално за устройства със стереоскопични дисплеи (3D), като конзолата Nintendo 3DS и смартфоните с 3D екрани. Tegra 2 ще бъде пуснат в масово производство в началото на февруари и се очаква първите устройства с него да бъдат представени на изложението Mobile World Congress, провеждащо се в Барселона в средата на февруари.

Първото поколение Tegra процесори се използват в редица устройства, сред които най-популярните са смартфоните Motorola Atrix и LG Optimus 2X, както и таблетите Motorola Xoom и Notion Ink Adam. В случай че Nvidia стигне до споразумение с някой от големите производители на гейм конзоли (техни чипове са използвани в пазарните хитове Xbox и Playstation 3) - Nintendo, Sony или Microsoft, за доставка на процесори за портативни конзоли компанията не само ще успее отново да си върне лидерството на пазара, но и ще се превърне в пионер в интегрирането на 3D технологии в мобилни устройства.

Георги Панайотов

Рекордната печалба на Intel за 2010 г. го изведе далеч пред AMD

Производителят на чипове е генерирал 11.7 млрд. USD нетна годишна печалба

Изминалата година се оказва рекордна за производителите на чипове Intel, показват данните от отчета на компанията. За периода от януари до декември ИТ гигантът е отчетел оборот от 43.6 млрд. USD. Нетната печалба на най-големия производител на процесори е 11.7 млрд. USD. Това е с 2.5 повече от същия период през 2009 г.

Рекорд

Резултатите са рекордни за компанията от самото ѝ създаване. Най-силно влияние е оказала печалбата от последното тримесечие, достигнала 11.7 млрд. USD. Ръстът на продажбите на процесори за PC системи е достигнал 21%. При сървърните чипове нарастването е с 35%, а при нетбук процесорите ръстът е с 8%. Последната цифра е интересна, тъй като показва спад на интереса към нетбук лаптопите и края на истерията по тях, но се очаква продажбите им да се повишат с излизането на

Intel базираните таблети.

Втори

Основният конкурент на Intel и вторият по големина производител на процесори на PC - AMD, отбелязва 25 пъти по-малка печалба. През 2010 г. корпорацията е регистрирала положителен финансов резултат от 471 млн. USD. Оборътът на компанията е 6.5 млрд. USD, което е увеличение с 20% спрямо 2009 г. В същото време оборътът на Intel за миналата година от 43.6 млрд. USD, или с 24% по-висок от регистрирания от компанията през 2009 г. **П**

ЕВРОПАРИ

Развитие

И църквата става бенефициент

Българската православна църква може да бъде включена като бенефициент по оперативните програми "Развитие на човешките ресурси"

и "Регионално развитие". "Вече има работна група за ползотворно сътрудничество между държавата и Българската православна църква в контекста на използването на средствата от ЕС", коментира преди дни

министърът по управление на средствата от ЕС Томислав Дончев. Досега с европари можеше да се финансира реставрирането на религиозните храмове по Програмата за развитие на селските райони.

Над 39 хил. са се обучили по ваучерната схема "Аз мога"

През март ще бъде обявена новата, трета процедура - "Аз мога повече", с финансов ресурс за обученията от 50 млн. лв.

Общо 39 051 заети лица са повишили квалификацията си чрез обученията по проведените досега две ваучерни схеми "Аз мога", които се финансират от Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" (ОПРЧР). Най-голям интерес е бил проявен към езиковите обучения, като най-търсени се оказват курсовете по английски език, показва справка на Агенцията по заетостта (АЗ).

За повишаване на квалификацията или придобиване на ключови компетенции досега бяха отпуснати близо 51 млн. лв., по около 25 хил. лв. за всяка от двете схеми. Заради огромния интерес през март предстои да бъде даден старт на извънредната нова процедура от същия тип - "Аз мога повече". Тя е с бюджет от 50 млн. лв., т.е. колкото е общият размер на сумите по обявените досега процедури. От АЗ коментират, че новата схема все още е в процес на разработване, но скоро се очаква да дадат и повече подробности по нея. Плановите са да се обучат общо 65 хил. души - 40 хил. по ключови компетенции, а останалите да подобрят професионалната си квалификация.

Кой може да кандидатства

По схемите "Аз мога" може да кандидатстват заети лица по трудов договор или самонаети без значение от сферата им на дейност. Изключенията са само за работещите в органите на държавната администрация, администрацията на органите за местно самоуправление, съдебната система, системите на народната просвета, Министерството на вътрешните работи и Министерството на отбраната.

Кандидатите могат да се включат в курсове за придобиване на професионална квалификация или ключови умения, така че да повишат шансовете си за заетост и кариерно развитие.

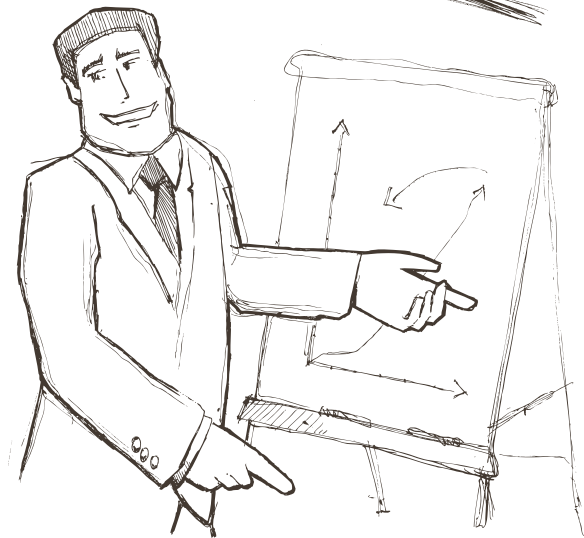
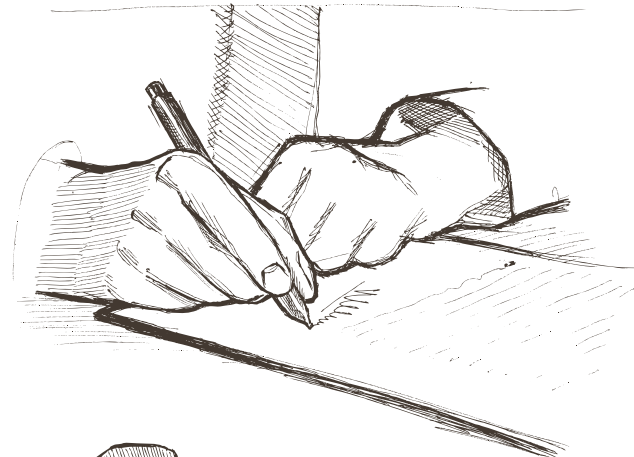
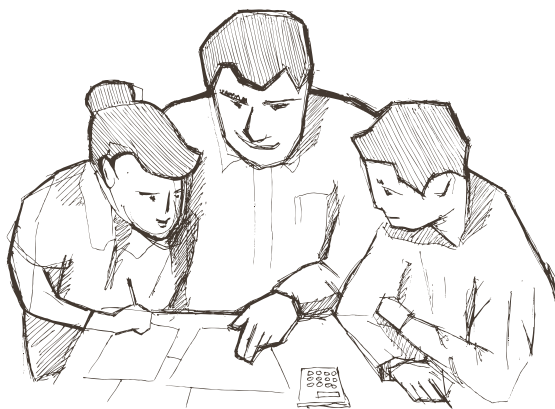
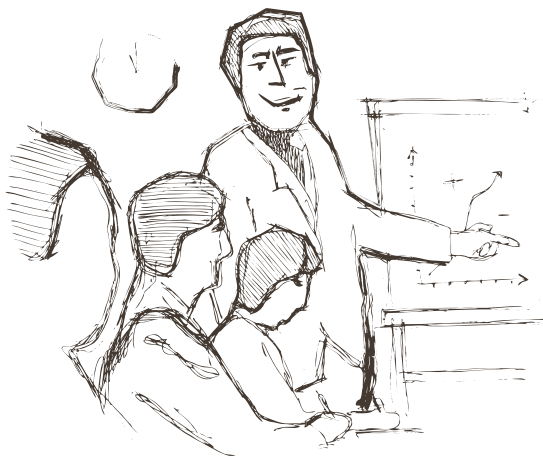
Как се кандидатства

Безплатните обучения се реализират чрез т.нар. ваучерна схема, т.е. получавате ваучер за обучение на определена стойност. Кандидатства се в бюрото по труда по местоживее или по местоработата на служителя. Подава се заявление, в което се попълват основни лични данни, данни за местоработата и обучението, към което е проявен интерес. Има възможност за участие в езикови и компютърни курсове на различни нива, курсове по счетоводство, управление на времето и на конфликтите, писане и управление на европейски проекти и т.н.

Подадените заявления се разглеждат периодично. Кандидатът получава ваучера за съответното обучение след уведомително писмо дали е одобрен. Ваучерите са поименни и не може да се преотстъпват. В рамките на 5-дневен срок от получаването на уведомителното писмо кандидатът трябва да потвърди в съответното бюро по труда, че ще посещава курса, за да не изгуби правата си. Всяко заето лице има право само на един ваучер за обучение по професионална квалификация и на един за обучение по ключови компетентности за периода на изпълнение на ОПРЧР.

Какво печелят обучителите

Обучителните центрове получават за извършената от тях услуга сума, равна на стойността на ваучерите за обученията, проведени при

► Обученията по английски език са най-търсени от заетите лица, които досега са се възползвали от ваучерната схема "Аз мога"

ИЛЮСТРАЦИЯ SHUTTERSTOCK

тях. До момента реално са разлетени 4.5 млн. лв., и то само по първата процедура. Досега някои от обучаващите организации се оплакват от забавяне на плащанията. От АЗ пък коментират, че една от при-

чините е, че самите обучаващи фирми невинаги предоставят пълния комплект от изискуеми документи за отчитане на проведения курс. Друг проблем, който са забелязали експертите на агенцията, е, че мате-

риално-техническата база на обучителните центрове невинаги е отговаряла на държавните образователни изисквания.

Но колкото и каквито и да са проблемите, и обучаващите са

по-скоро доволни. Същото важи и за държавните служители, за които схемите "Аз мога" се утвърдиха като едни от най-успешните по програмата за развитие на човешките ресурси.

Дарина Черкезова

Съвети На какво да обърнете внимание

► При първата схема "Аз мога" обучителната организация се посочваше в заявлението за кандидатстване, но при втората това изискване отпадна. Оказа се, че избраната от лицето фирма впослед-

ствие невинаги може да събере минималния брой курсисти за съставяне на група, поради което провеждането на обучението често се забавяше или се налагаше смяна на учителя. Затова и при процедурата, която ще бъде обявена напролет, би трябвало да не се посочва конкретна фирма. Все пак е препоръчително да се прегледа списъкът с одобре-

ните от АЗ фирми, които се публикува на сайта на агенцията. Така, ако кандидатът получи одобрение за ваучер, ще има шортлиста, която ще прочути по-детайлно.

► Ако сте сред одобрените и трябва да изберете обучаваща организация, предвабително проверете рецензиите за нея в интернет. Тъй като вече има две проведени процедури, опреде-

лено ще намерите положителни или негативни коментари. Някои от участниците например се оплакват, че им се е наложило впоследствие да плащат немалки суми за учебниците, които са им били необходими по време на обучението. Добре е да се свържете с представителя на избрания от вас обучителен център, за да ви разкаже повече за съответния курс. Проверете и колко

ще са големи групите.

► Понякога курсовете се провеждат в големи групи, което поставя под съмнение качеството на учебния процес. Дните и часовете за провеждане на курсовете обикновено зависят от самите курсисти, но понякога и обучаващата организация може да има преглед определен план-график, който да се окаже неудобен за някои от кандидатите.

Община Габрово има европроекти за над 150 млн. лв. и продължава да разработва нови

Строгата финансова дисциплина е ключът към успеха на отличника по брой проекти и размер на изплатени европейски субсидии

И днес служителите в община Габрово пишат проекти, подготвят отчети или проверяват как върви ремонтът в някое училище, детска градина, път или канализация... Работата им е почти без почивка, затова не ги търсете към 14 часа следобед, когато им е най-напечено.

В момента работят по над 20 текущи проекта, финансирани по различни програми (вж. таблицата). Основният им екип е от 8 души и те само могат да се радват, че получават подкрепа от всички свои колеги и от другите дирекции в общината. Резултатите вече са видими - Габрово е общината с най-много проекти по европейски и други програми, като към момента те достигат близо 160 млн. лв.

Само финансирането от еврофондовете по всичките им 17 проекта е около 150 млн. лв. Експертите подготвят и нови 7, с които сумата ще нарасне с още над 7 млн. лв. Зад тези пари стои ремонтът на 2 училища, 2 детски градини, 1 ясла, създадени са 25 работни места, подобрена е енергийната ефективност на няколко общински сгради, открита е обновената зала "Възраждане"... Отчетът едва се побира на 11 страници, като дори и вариантът му в електронна таблица, в която уж само се маркират името и сумата на проекта, също не е лесен за четене.

Формулата на успеха

Ключът към успеха е строгата финансова дисциплина, казва кметът на Габрово Николай Сираков. "Ние например имаме разчети по месеци чак до 2012 г. за средствата, които са ни необходими, за да обслужваме проектите си. Въведохме система за финансово управление и контрол. Фактите са, че до момента не сме имали и една финансова

► **Министърът, отговарящ за еврофондовете и бивш кмет на Габрово, Томислав Дончев (вляво) и сегашният кмет Николай Сираков прерязват лентата на обновената детска ясла "Зора"**

СНИМКИ ОБЩИНА ГАБРОВО

корекция. Освен това приключихме 2010 г. без задължения към нито един изпълнител или доставчик", разказва той.

Габровският кмет съветва всички общини да не се отказват, а да търсят възможности да получат външно финансиране, но преди това да обмислят добре кои са основните им проблеми, от какви средства имат нужда и какво съфинансиране може да осигурят. "Досега при общините проектите оставаха на втори план, не се мислеше за бъдещия етап, когато проектът ще стартира и ще трябва да се обслужва и затова се появиха и финансовите им затруднения", казва Сираков. Оценката му за целия процес на усвояване на евро субсидии е, че понякога той е доста тромав, тъй като в повечето случаи е свързан с много голяма бюрокрация. Според него въвеждането на възможност проектопредложенията да се подават и обработват по електронен път значително ще облекчи процесите.

Преди и след Дончев

Някои биха казали, че на Сираков му е лесно, тъй като голяма част от работата беше свършена от предишния кмет на общината, който сега е министър по управление на средствата

от ЕС - Томислав Дончев. "Дончев остави една подредена, работеща машина, като основната ми задача сега е само да я управлявам, и то така, че да докажем, че европейските субсидии може да се усвояват по честен и почтен начин", казва самият Сираков.

Евросубсидиите се превръщат в приоритет за Габрово още преди 3 години, тъй като това се оказва единственият начин да се осигурят пари, за да се решат проблемите на местно ниво. През 2011 г. бюджетът на общината е 36 млн. лв., като 15 млн. лв. са собствени й приходи. В същото време към днешна дата проектите й са за 4 пъти по-големи суми.

Проекти за милиони, заплати за стотици

За милионите на Габрово се грижат хора, които получават заплата от около 400 лв. Ако някой от експертите по европрограми се включи и в екипа, който отговаря и за управлението на проекта, допълнителното заплащане, което може да си осигури, е от около 80 до 600 лв., т.е. в най-добрия случай ще получават месечна заплата от около 1000 лв.

"Парите, които получава екипът, отговарящ за европроектите или за другите проекти на общината, не са много и не са фактор, който ги задържа тук. Основното обаче е мотивацията и фактът, че ако работят в общината, имат шанс да натрупат

Споделете, разкажете, питайте

Имате интересен европроект и искате да разкажете за него. Имате проблемен казус, заради който изпълнението на проекта ви се забавя, затруднява или дори е невъзможно да бъде изпълнен. Имате въпроси и искате да получите отговори от компетентни консултанти. Искате държавните институции да ви чуят. Или просто имате отношение към темата „европейско финансиране“. Във всеки от тези случаи можете да пишете на euro@pari.bg. Вестник „Пари“ ще чуе вашите истории, похвали и оплаквания и ще се опита да ви помогне. Някои от най-интересните казуси и въпроси ще бъдат публикувани и на страниците на изданието, за да бъдат в помощ и на други бенефициенти. Така и държавните институции ще имат възможност да погледнат резултатите от работата си отстрани.

„До момента не сме имали и една финансова корекция. Освен това приключихме 2010 г. без задължения към нито един изпълнител или доставчик

Николай Сираков,
кмет на Габрово

опит, така че след 3-4 години да могат да се "продадат" по-скъпо някъде другаде. Щастлив съм, когато това се случва", казва Сираков. В момента именно поради ниското възнаграждение от общината не могат да си намерят и мениджър за най-големия си проект - за изграждане на водния цикъл на общината. Предлаганата заплата е 3500

лв., а в частната сфера подобни специалисти получават 3-4 пъти повече. От Габрово се надяват, че ще намерят подходящия, за който ще е важна не просто заплата, а и това, че след време ще може да пише в CV-то си, че е работил за общината с най-много и най-успешни европроекти.

Дарина Черкезова

Програма	ПРОЕКТИТЕ НА ОБЩИНА ГАБРОВО		
	Етап на проектите	Бюджет (в млн. лв.)	Общо
ПРОЕКТИ ПО ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ			157.3
ОП "Регионално развитие"	2 приключени проекта 5 проекта в процес на изпълнение 2 проекта в процес на оценка 2 проекта в процес на подготовка	5.7 16.8 1.4 6.5*	
ОП "Развитие на човешките ресурси"	3 приключени проекта 1 проект в процес на изпълнение 2 проекта в процес на оценка	0.6 0.5 0.1	
ОП "Административен капацитет"	1 проект в процес на изпълнение 2 проекта в процес на подготовка	0.6 0.5*	
ОП "Околна среда"	3 проекта в процес на изпълнение	124.2	
ОП "Техническа помощ"	1 проект в процес на подготовка	0.4*	
ДРУГИ ПРОЕКТИ			
Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство	1 приключен проект	0.6	
Проект с финансиране от МТСП чрез Световната банка	1 проект в процес на подготовка	1.0	
Проект "Красива България"	1 приключен проект	2.5	
ПАРТНЬОРСКИ ПРОЕКТИ			0.3
Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство	Проектът е в процес на изпълнение	0.1 Общината участва с 2000 лв.	
Програма за малки проекти на Глобалния екологичен фонд	Проектът е в процес на изпълнение	0.2 Общината участва с 4000 лв.	

* Индикативен бюджет. Проектът все още не е одобрен

Източник община Габрово

► Басейнът, игрищата и гограмата на математическата гимназия в Габрово бяха ремонтирани с евросубсидии. Училището се сдоби и със слънчеви колектори

ДАНЪЧНО ТРЕТИРАНЕ НА СУБСИДИИТЕ СЪГЛАСНО ЗДДФЛ

Земеделският производител е одобрен за финансиране на дейността по Мярка 112 по Програма за развитие на селските райони (ПРСР) и на 16.02.2010 г. е получил първия транш от одобрената сума за финансиране. Част от субсидията „X“ е била използвана за закупуване на дълготрайни активи (оранжерия и земеделска земя).

- 1 Получената субсидия или част от нея подлежат ли на облагане с авансов данък?
- 2 Как следва да се третира приходът от субсидията съгласно ЗДДФЛ?

Отговор

В ЗДДФЛ не е регламентирано специално данъчно третиране на получените субсидии, поради което същите следва да се разглеждат обвързано с общите правила за облагане и деклариране на доходите от дейността, за която са предназначени.

По смисъла на чл. 2 от ЗДДФЛ обект на облагане с данък са доходите на местните и чуждестранните физически лица. На основание чл. 12, ал. 1 от ЗДДФЛ облагаеми по този закон са доходите от всички източници, придобити от данъчно задълженото лице през данъчната година, с изключение на доходите, които са необлагаеми по силата на закон. Според чл. 11, ал. 1, т. 1 и т. 2 от с.з. доходът (в случая полученият първи транш от субсидията) се смята за придобит на датата на плащането (при плащане в брой) или на датата на заверяване на сметката на получателя на дохода (при безналично плащане).

Съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗДДФЛ облагаемият доход и данъчната основа се определят за всеки източник на доход поотделно съгласно разпоредбите на този закон.

Физическото лице е регистриран земеделски производител и няма регистрация като търговец по Търговския закон, но липсва информация дали субсидията е свързана с производството на непреработени продукти от селското стопанство. По смисъла на § 1, т. 21 от ДР на ЗДДФЛ „непреработен продукт от селско стопанство“ е всеки първичен продукт, получен от растенията и животните, който се използва в естествен вид, без да е подлаган на технологична обработка или преработка, в резултат на която да са настъпили физико-химични изменения в състава.

За какво е получена субсидията

Ако субсидията е получена за дейността по производство на непреработени продукти от селското стопанство (с изключение на производство на декоративна растителност), същата се счита за облагаем доход от друга стопанска дейност по чл. 29, т. 1 от ЗДДФЛ. В случая облагаемият доход се определя, като придобитият доход се намалява с 60 на сто разходи за дейността.

Ако субсидията е получена за дейността по производство на преработени продукти от селското стопанство (включително от продажба на произведена декоративна растителност), същата се счита за облагаем доход от друга стопанска дейност по чл. 29, т. 2, буква „а“ от ЗДДФЛ. В случая облагаемият доход се определя, като придобитият доход се намалява с 40 на сто разходи за дейността.

Авансов данък

Съгласно чл. 43, ал. 1 от ЗДДФЛ физическото лице (регистриран земеделски производител), придобило доход от стопанска дейност по чл. 29, дължи авансов данък върху разликата между облагаемия доход и вноските, които самоосигуряващото се лице е задължено да плати за своя сметка за месеците на тримесечието, през което е придобит облагаемият доход. Данъчната ставка е 10 на сто (чл. 43, ал. 3 от ЗДДФЛ).

Според чл. 43, ал. 4 от ЗДДФЛ, когато платец на дохода от стопанска дейност е предприятие или самоосигуряващо се лице, размерът на данъка се определя и данъкът се удържа от платца на дохода при изплащането му. Срокът за внасяне на данъка е до 10-о число на месеца, следващ месеца, през който данъкът е удържан (чл. 65, ал. 10 от ЗДДФЛ).

Алинея 4 на чл. 43 не се прилага, когато лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се лице по смисъла на Кодекса за социално осигуряване и декларира това обстоятелство с писмена декларация пред платца на дохода (чл. 43, ал. 5 от ЗДДФЛ).

Кой е платецът

Когато платецът на дохода от стопанска дейност не е предприятие или самоосигуряващо се лице, както и когато лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се и е декларирано това обстоятелство пред платца на дохода, размерът на данъка се определя и данъкът се внася от лицето, придобило дохода (чл. 43, ал. 6 от ЗДДФЛ). Срокът за внасяне на данъка е до 15-о число на месеца, следващ тримесечието на придобиване на дохода (чл. 67, ал. 1 от ЗДДФЛ).

Данъкът по чл. 43 се внася в републиканския бюджет по сметка на териториалната дирекция на НАП по постоянен адрес на физическото лице (чл. 68, ал. 1 от ЗДДФЛ).

Годишната данъчна основа за облагаемия доход по чл. 29 от ЗДДФЛ, придобит през данъчната година, се определя съгласно чл. 30 от с.з. За данъчната 2010 г. физическото лице следва да декларира облагаемия доход по чл. 29, т. 1, съответно т. 2, буква „а“ от ЗДДФЛ по реда на чл. 50, ал. 1, т. 1 от ЗДДФЛ в срок до 30.04.2011 г.

За 2010 г. лице е било в болничен, който изтича на 20.12.2010 г. Оттогава работодателят издава молба за отпуск на основание чл. 176, ал. 2 от КТ. Лицето заявява, че желае на 3.01.2011 г. да бъде на работа, независимо че отпускът му за 2010 г. ще изгори. Само 10 дни може да отложи за 2011 г. Ще има ли право впоследствие да има претенции за отпуска си?

Отговор

В „Държавен вестник”, бр. 58 от 2010 г. със Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда (ЗИДКТ), в сила от 30.07.2010 г., са направени промени в някои от разпоредбите на раздел II „Ползване на платения годишен отпуск” от глава VII на Кодекса на труда (КТ) относно начина и реда на ползването на платения годишен отпуск, както и в разпоредбата за отлагане на ползването. Правата и задълженията на работодателя и на работника или служителя, свързани с осъществяване на правото на платен годишен отпуск, са уредени в закона. Изрично е регламентирано задължението на работодателя в началото на всяка календарна година да утвърди график, с който да се даде възможност на всички работници и служители да ползват платения си годишен отпуск до края на календарната година, за която се полага, като задължението за изготвяне на график за отпуските за 2010 г., неизползвани към 30.07.2010 г., възниква след датата на влизането на закона в сила.

Отпуските - нож с две остриета

Работникът или служителят е длъжен да използва платения си годишен отпуск до края на календарната година, за която се полага, а работодателят е длъжен да му разреши платения годишен отпуск, когато той е поискан за периода, посочен в графика, освен ако ползването му е отложено по установения ред. Причините, при наличието на които е възможно ползването на отпуска да бъде отложено, са регламентирани в чл. 176, ал. 1 и 2 от КТ.

Само при важни производствени причини работодателят може да отложи ползването на част от платения годишен отпуск за следващата календарна година, но не повече от 10 работни дни. Това е единствената посочена в закона причина, поради която работодателят може едностранно да отложи ползването на част от отпуска за следващата календарна година. Отложените до 10 работни дни се ползват задължително през следващата календарна година и законодателят не е предвидил възможност за „повторно” отлагане.

Освен в случаите, когато работодателят има право поради важни производствени причини да отлага ползването на част от отпуска за следващата година, ползването на платения годишен отпуск може да се отложи и когато през календарната година, за която се отнася, работникът или служителят не е имал възможност изцяло или отчасти поради ползване на отпуск за временна неработоспособност, за бременност, раждане и осиновяване или за отглеждане на малко дете. В този случай платеният годишен отпуск се ползва наведнъж в календарната година, в която е отпаднала причината за неползването му.

На годишна база

Разпоредбите на Кодекса на труда за ползване на платения годишен отпуск само в календарната година, за която се полага, са категорични. Категорична е и забраната за работодателя да отлага ползването на повече от 10 работни дни от отпуска за следващата календарна година. Регламентирани са и причините за отлагане на ползването, когато поради ползването на посочени от законодателя други видове отпуска работникът или служителят не е имал възможност изцяло или отчасти да използва полагаемия му се отпуск. Поради това становището на МТСП е, че неползваните дни отпуск през календарната година, за която се отнасят, и които не са отложени по реда на чл. 176, ал. 1 и 2 от КТ, не може да се ползват през следващите календарни години. Следователно отпускът за 2010 г. следва да се ползва през 2010 г., освен ако ползването му е отложено по причините, предвидени в закона.

Пари вместо почивка

Следва да се има предвид, че при прекратяване на трудовото правоотношение работодателят дължи обезщетение за неизползвания отпуск съгласно чл. 224 от КТ (изм. - ДВ, бр. 58 от 2010 г., в сила от 1.01.2012 г., обявена за противоконституционна от КС на РБ, бр. 91 от 2010 г. в частта „за текущата календарна година пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж, и за неизползвания отпуск, отложен по реда на чл. 176”). В този случай обаче се прилага погасителната давност по чл. 176, ал. 3 от КТ. Обезщетение се дължи само за неизползвания платен годишен отпуск, правото за който не е погасено по давност, т. е. ако не са изтекли 2 години от края на годината, за която се полага този отпуск, или 2 години от края на годината, в която е отпаднала причината за неползването му - за отпуск, отложен при условията и по реда на чл. 176, ал. 2 от КТ.

При прекратяване на трудово правоотношение преди 1.01.2012 г. обезщетение за неизползван платен годишен отпуск се дължи от работодателя съгласно чл. 224, ал. 1 от КТ, в редакцията на разпоредбата, в сила до 31.12.2011 г. Следователно за платен годишен отпуск за 2010 г., който не е използван през същата година и не е отложен по реда на чл. 176, ал. 1 и 2 от КТ, се дължи обезщетение съгласно чл. 224, ал. 1 от КТ.

Работник е назначен след 2007 г. НОИ ни изпраща формуляр Е104. Лицето е работило от 09.2001 до 04.2004 г. в страна от ЕС и е било осигурявано за болест, помощ при пенсиониране и инвалидност. Следва ли това време да се зачете за трудов стаж и професионален опит съгласно чл. 12, ал. 4, т. 3 от НСОПЗ? В документа не е посочена заеманата длъжност от лицето.

Отговор:

Съгласно чл. 12, ал. 4, т. 3 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата при определяне размера на допълнителното трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит работодателят отчита и трудовия стаж, придобит в друга държава членка, на същата, сходна или със същия характер работа, длъжност или професия от работници или служители, които са български граждани или граждани на някоя от държавите членки, както и членовете на техните семейства, и зачетен като такъв съгласно законодателството на съответните държави. „Държава членка” е всяка държава - членка на Европейския съюз, на Европейското икономическо пространство и Швейцария.

В § 2, ал. 1 от допълнителните разпоредби към Постановление № 9 на Министерския съвет от 25 януари 2008 г. за изменение и допълнение на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (ДВ, бр. 11 от 2008 г.) е предвидено, че трудовият и осигурителният стаж на лицата по чл. 12, ал. 4, т. 3 и 4 се установява с трудов договор и/или с други документи, издадени от работодателя, осигурителя и/или от компетентната осигурителна институция съгласно законодателството на съответната държава. Тъй като наредбата предвижда отчитане на трудов стаж, но само когато той е придобит в друга държава членка, на същата, сходна или със същия характер работа, длъжност или професия, работодателят би следвало да може да установи от представените документи това обстоятелство. **П**

Материалите са подготвени от "Рконсулт" ЕООД

Консултантите са готови да отговорят на читателски въпроси на radonov@gmail.com

По тънкия лед

Британска полярна експедиция ще търси доказателства за измененията в климата

Експедицията Какво представлява "Катлин"

► Полярната експедиция "Катлин" (Catlin Arctic Survey) ще се провежда за трета поредна година. Изследователите събират факти, чрез които да обяснят настъпващите изменения в околната среда.

► При проучването през 2009 г. експедицията трябваше да събере данни, за да отговори на въпроса още колко дълго ледената маса на Северния ледовит океан ще се успява да се задържи целогодишно. Тогава учени-

те установиха, че с този темп на топене на ледовете до 20 години океанът може да става за корабоплаване през лятото.

► Миналата година експедицията изследва киселинността на океана, тъй като от нея зависи животът на микроскопичните организми, стоящи в основата на морската хранителна верига.

► През 2011 г. учените ще проучват как увеличаващият се приток на сладка вода от топенето на ледовете в Северния ледовит океан може да повлияе на термохалинната циркулация на океанските течения (виж картата долу), а оттам на метеорологичните условия по целия свят.

Топенето на полярния лед отдавна не е нова тема. Но фактът, че продължава да се случва, и то с тревожни темпове, става повод за нови научни инициативи.

Този път изследователите ще се опитат да установят как увеличаващият се приток на сладка вода от топенето на леда в Северния ледовит океан може да повлияе на климата по света. За целта в началото на март четирима учени и изследователи ще потеглят на третата полярна експедиция "Катлин".

Експедицията

Екипът ще проучва онзи тънък воден слой, който се намира непосредствено под плаващия лед. Причината е, че с всяко изминаващо лято полярната ледена маса се топи все по-бързо и изпреварва досега правените песимистични прогнози.

Събраните от експедицията данни се очаква да дадат по-точна представа за бъдещето на Арктическият регион и за това каква е ве-

роятността топлото океанско течение Гълфстрийм, което формира климата около Северния Атлантик, да спре.

"Арктика е един от най-добрите барометри на промените в климата", казва пред BBC Саймън Боксъл от Националния център по океанография в Саутхемптън.

Изследователите ще тръгнат пеш от Северния полюс към Гренландия. През 10-те седмици на експедицията те ще пробиват със сонда леда на различни места по маршрута (виж картата вдясно) и ще измерват температурата, солеността и течението на водата под него.

Научните хипотези до момента сочат, че този 200-метров слой вода служи за изолиране на студения лед от по-топлите и солени дълбинни води на океана. Ако обаче те започнат да се смесват с този критичен слой, може да се ускори процесът на топене на леда.

Площта и обемът на леда

през лятото непрекъснато се свиват. През последните четири лета обхватът на ледената маса се е свил до размери, които преди няколко години се прогнозираха за втората половина на века.

По време на първата експедиция "Катлин" през 2009 г. изследователите установиха, че средната дебелина на ледените късове е 1.8 м, което е характерно за т.нар. едногодишен лед - образуван през последната зима и най-податлив на топене. Учените ще търсят доказателства за смесването на водите в най-горния слой на океана, което да даде обяснение за случващото се и да направи по-точни моделите за прогнозиране, обяснява Боксъл.

Как океанът влияе на климата

Течението Гълфстрийм носи топли води от тропиците към северните географски ширини. От него се отделя топлина в атмосферата, което обуславя по-

* Циркулацията на океанските течения, при която водните маси се преместват на различна дълбочина заради различната плътност на отделните водни слоеве. Лъжащи се на температурата на повърхността и притока на сладка вода

мекия климат в северозападните части на Европа. В най-северната част на Атлантика ветровете "изземват" водни молекули от повърхността на океана, като по този начин водата се охлажда и увеличава солеността си. За второто допринася и образуването на леден слой през студения сезон.

Солената студена вода потъва в дълбочина и се връща на юг, като изтласква по-топлите води от повърхността на север - това е част от световната термохалинна (топлинно-солева) циркулация. По-топлата вода с по-ниска соленост не може да потъва и това може да "изключи" течението - сценарий, който беше представен с преувеличения в холивудската продукция "След утрешния ден".

Намаляването на солеността на водите в Северния Атлантик може да засегне цялата планета - да стане причина както за

понижаване на температурите в Европа, така и за засилване на мусоните в Азия и за по-чести и мощни бури в Северна Америка, обяснява Ричард Зимерман от Old Dominion University във Вирджиния, САЩ.

Работата на британския Национален център по океанография последните години сочи, че ако се стигне до сериозни изменения, те ще настъпят бързо.

Подкрепление от брега

Докато членовете на експедицията прекосяват Арктика, учените в базата за изследване на леда на остров Елеф Рингнес, северно от Гренландия, ще взимат проби от разтворената в леда цветна органична материя, обуславяща погълща слънчевата светлина.

Резултатите от тазгодишните проучвания се очаква да излязат през първото полугодие на 2012 г.